

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SONDAGEN DEN 5 JULI 1914.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

SAMLING KRING "ÅRSTA-KLUBBEN"!

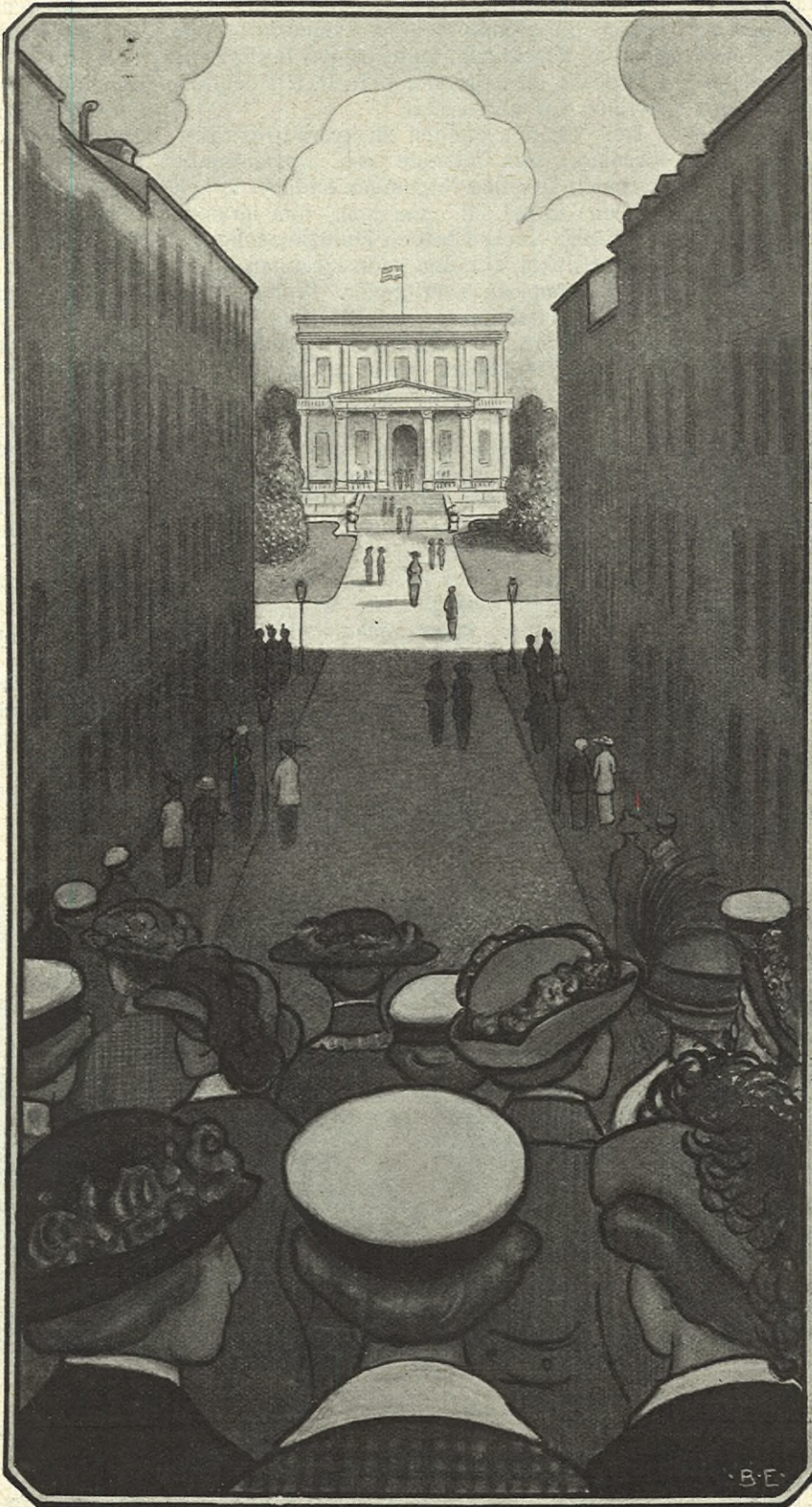

Fredrika Bremer-förbundet går i spetsen för en andels-teckning till "Kvinnornas egna hem".

KVINNORNAS EGNA hem i Stockholm har med ens passerat de fromma önskingarnas stadium och kommit öfver i handlingens. Och det är i den trygga känslan af att det finns viljor och krafter bakom orden man vågar mana till samling omkring tanken.

Vissheten att stunden var mogen att gå från ord till handling har ungefär samtidigt slagit ner på tvenne olika håll inom kvinnovärlden och föranledt beslut att sätta saken i gång. Lyckligtvis är man på bägge hållen villig att samarbeta och med förenade krafter gripa verket an.

Att vi verkligen kommit så långt är desto mera glädjande, som man under många år vant sig att betrakta önskan om detta egna hem för kvinnorna med samma resignation, som så många andra önskemål. Ständigt kom förslaget upp på nytt, än i pressen, än man och man emellan, hvarhelst en liten kvinnogrupp satt vid sin smörgåsbricka efter ett möte, fämligen hemlös och otreflig till mods med fullt af folk och blickar omkring sig. Men det blef aldrig mera, saken föll till marken, sköts undan för andra arbetsuppgifter, afskräckte såsom alltför äfventyrlig och vågsam. Men den glömdes aldrig. Hvarför? Icke blott därför att Kvindelig Læseforening i Köpenhamn stod där som ett lysande

Idun utfäster pris för de tre bästa planerna till den vackra tankens förverkligande.

och lockande exempel, och därför att alla, som besökt denna institution, kommo hem med hänfödda beskrifningar öfver alla dess fördelar. Vi hade nog kunnat helt passivt glädja oss åt danskornas duktighet och framgång och unnat dem att äga något, som vi inte hade, om inte saknaden för egen del ständigt och jämt gjort sig kännbar.

Kvinnorna af i dag ha ju så mycket gemensamt arbete för gemensamma intressen, att de ständigt måste träffas och därtill behöfva en mötesplats. Detta gäller icke bara hufvudstadens kvinnor inbördes, men hela landets. Något mera hemlös och ambulerande än det kvinnliga allmänintresset varit och är i Stockholm har väl aldrig funnits. I hur många omgifningar — och hvilka! — har det inte fått finna sig tillrätta! Hur mycken energi har inte gått åt bara att erhålla en lokal att dväljas i och sedan att bortse från dess otrefnad! Hvilka tröttsamma öfverläggningar på trottoarkanten om kvällarna efter sammanträdena hvar man skulle gå, till dess man slutligen valde en lokal, som alla funno lika olämplig. Hur mycken onödig nöting, hur många förspillda möjligheter till trefnad, därför att man ingenstans hade att ta vägen!

Årstaklubben tänker jag mig därför skulle göra samma tjänst som fillpattan

under min slamrande skrifmaskin, hvilken dämpar af det irriterande buller, som är afvigsidan af dess kvalitéer. Hela maskineriet skulle gå lättare, till stor trefnad för alla kuggarna däri.

Männen ha före oss uppskattat behaget af att arbeta i hygglig miljö, de ha upfunnit klubblivet som samhällsarbetets nödvändiga komplement. Kvinnorna unna dem hjärtligt att stundom vara för sig själva, att ställa det trefligt för sig på sitt eget sätt, de ha ju också känslan af att man väl kan behöfva vara chez soi ibland.

En storstad som Stockholm skapar sina egna samhällsförhållanden, som också göra en centralpunkt, sådan som Årstaklubben skulle bli, synnerligen välkommen. Stockholm hyser inom sina gränser inte bara sina bofasta invånare, utan alla dessa många, som gå här en termin eller flera för att utbildas i sitt yrke, som ha sina hem i landsorten och som lefva här tämligen rotlösa och ensamma. Jag vädjar till alla mödrar i landsorten om inte det skulle kännas skönt att veta, att flickorna hade ett läsrum, ett bibliotek, ett studierum, en hemtreflig matsal att fly till? Och vidare, om det inte lättare skulle bli af att resa upp och hälsa på barnen, lättare att besluta sig för att ändligen söka en specialist eller fara upp och höra "Ringens", i fall man visste, att man i Årstaklubben kunde få en inbjudande, tyst och billig tillflyktsort.

I få ord, önskan att få ett kvinnornas egna hem, är sprungen icke ur någon fåfänga eller någon tillfällig nyck, utan hvilat på själva de nutida samhällsförhållandena. Därför har förslaget också en framtid.

Att Fredrika Bremerförbundet just nu tagit upp arbetet för kvinnornas egna hem, måste betraktas som en direkt följd af Årsta. Förbundet har skaffat sig ägodelar, och därmed har omsorgen att härbärgera dem blifvit aktuell. Det har också fått smak på att vara byggherre nu, då det fått kännedom om de möjligheter och de kapaciteter, som finnas inom dess egna led. Hvad som synes vara det allra mest glädjande i Fredrika Bremerförbundets initiativ, det är att det genast från början samlat kvinnor från olika delar af landet. Kvinnornas egna hem får nämligen icke bli ett isolerat Stockholmsföretag, äfven om det icke kan undvikas att de i Stockholm bosatta få taga det mesta af såväl ansvaret och arbetet som fördelarna.

Men redan innan fru Quensel i Malmö på Fredrika Bremerförbundets årsmöte fram-

Kvindelig Læseforenings hus i Köpenhamn.

lade sitt förslag att Årsta så att säga skulle bli permanent och dess samlade ägodelar liksom bli grundplåten till kvinnornas egna hem i Stockholm, hade frågan dryftats på nyåret vid ett möte, där L. K. P. R:s centralstyrelse var närvarande.

Det var den gången Huskvarna rösträttsförening, som tjänade som uppmuntrande exempel. Den lilla föreningen hade ju då helt nyligen invigt sitt egna hem, som inrymde samhällets vackraste och ändamålsenligaste samlingslokal, och den hade lyckligen klarat alla ekonomiska svårigheter. Fröken Anna Whitlock uttalade sig mycket hoppfullt om möjligheterna att åstadkomma ett kvinnornas hus i Stockholm, en konfessionslös samlingsplats, där kvinnorna voro hemma och kunde utöfva värdskap. Hon tänkte sig att företaget kunde ställas kooperativt och på den vägen bli möjligt. Sympatien vid mötet var allmän, men till något ytterligare kom det inte den gången.

Emellertid hade en af de närvarande vid mötet, ordföranden i Rönninge rösträttsförening fru Maria Bolin beslutat att verkligen ta itu med saken. Hon sammankallade också längre fram några intresserade damer till en kommitté för en förberedande öfverläggning. Därvid diskuterades principerna och man fördelade sins emellan för sommaren det privata agitationsarbetet. Till hösten skulle sammankallas ett möte, där kvinnorna skulle bli i tillfälle att gemensamt dryfta frågan.

Sedan dess har ju saken aktualiserats genom Fredrika Bremerförbundets ingripande, de båda initialivtagande grupperna ha konfererat, och då det ju är samma mål man vill främja, har man beslutat att samarbeta.

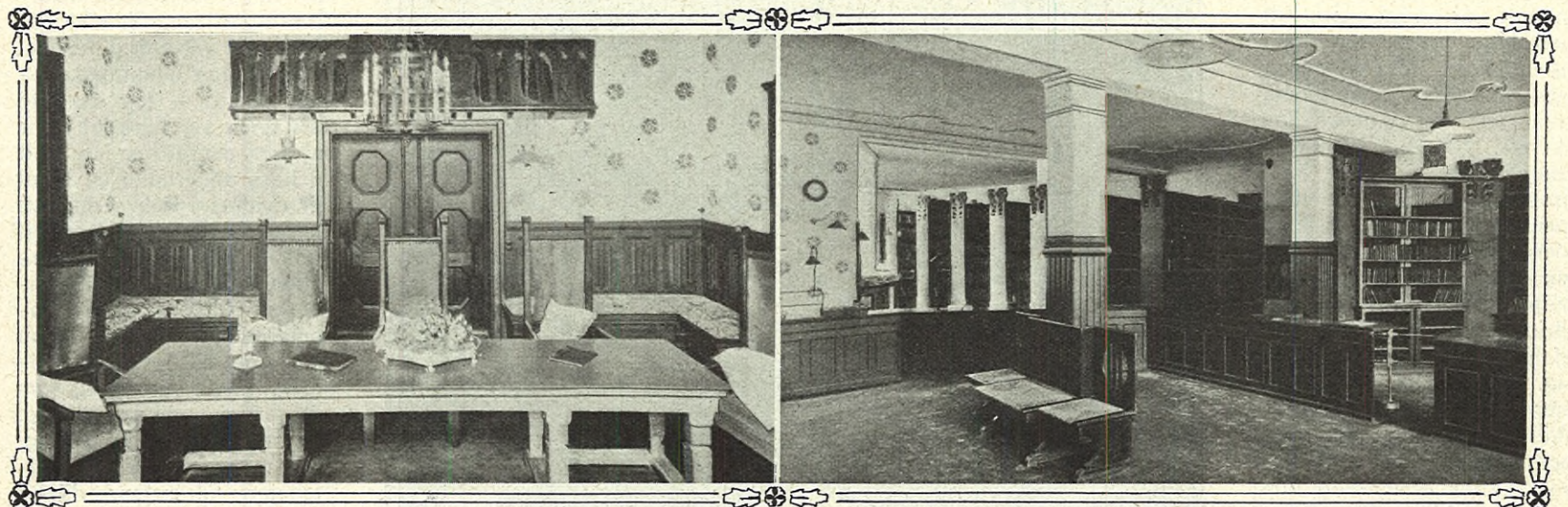
Det ideal, som alltid stått för de svenska kvinnorna som förebild, när det varit tal om att skapa detta egna hem, är Kvindelig Læseforening i Köpenhamn. Med rätta är man imponerad af den danska föreningens bragd att i centrum af Köpenhamn uppföra åt sig ett eget ställigt hus, hvilket föreningen disponerar för egna ändamål helt och hållet. Läsarna af Idun ha kunnat följa föreningens utveckling och det nya husets historia ganska noga, hvarje märkesdag fram till invigningen har nämligen uppmärksamats och skildrats af olika författarinnor. Vi veta, att huset är byggt kring föreningens stolthet, det stora biblioteket, samladt under årens lopp och vid inflyttningen uppgående till mellan 50 och 60 tusen band, att kring detta äro grupperade läsesalar, tidningsalar, studierum, sällskapsrum, möteslokal, tearoom, restaurant och slutligen ett damhotell med 24 rum, hemligt och konstnärligt möblerade. Den insats, som fröken Sophie Alberti, föreningens ord-förenade, gjort i sin egenskap både af donator och pådrifvande kraft har också framhållits, särskildt af fru Ann Margret Holmgren.

Det ligger nära till hands att tänka att så vilja vi också ha det i Stockholm. Och vare det långt från oss att förklara saken omöjlig. Vi vilja blott erinra om, att då Kvindelig Læseforening i januari 1910 lade grunden till sitt hus, var det en fyrtio år gammal förening med en fast grundval af omkring 4,000 medlemmar, med årligt statsbidrag af 2,000 kronor och en byggnadsfond på 42,000. Trots dessa förutsättningar fullbordades företaget icke utan svårigheter.

De damer, som undertecknat vidstående utrop till de svenska kvinnorna att samlas kring Årsta-klubben, ha heller icke tänkt sig att man genast skulle sätta i gång med att bygga eget hus. De ha lagt företaget mindre omfattande från början, dock alltid med tanken på egen gård och grund som slutmål.

Skulle sammanslutningen kring klubben redan vid starten bli så stor och så ekonomiskt gifvande att egen byggnad från början blir möjlig, så är naturligtvis intet kärare för initiativtagarna.

E. W.

Bibliotek och tidskriftsrum i Kvindelig Læseforening.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition,

Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.
 Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10-4.
 Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11-1.
 Verkst. direktören kl. 11-1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Expeditionen,

Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.
 Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9-6.
 Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9-6.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre efter text.	30 öre efter text.	35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		20% förhöjning för särsk. begärd plats.	

Till Sveriges kvinnor!

OS DEM, SOM DELTAGIT I ARBETET för Årsta, Svenska kvinnornas utställning, har länge närts en liflig önskan att, då den baltiska utställningskommaren gått tillända, bereda de rikhaltiga samlingar Årsta innehåller en mera varaktig bostad. Efter Årsta-utställningens öppnande har denna önskan hunnit bli allmän. Med hvarje dag, som går, vandra nya skaror af besökande genom kvinnornas byggnad och om och om igen väckes och klädes i ord tanken, att Årsta bör bevaras.

Det är i detta syfte och med stöd af en utbredd opinion, som vi undertecknade inbjuda till bildande af ett kooperativt företag

Kvinnornas andelsförening Årstaklubben.

Föreningens uppgift blir att i Stockholm anskaffa — närmast förhyra — lämplig lokal, där Årsta-samlingarna, af hvilka den öfvervägande delen redan ställts till förfogande för ändamålet, exponeras för att till den intresserade allmänhetens tjänst och till gagn för kvinnoarbetet och dess syftemål fortsätta att belysa den svenska kvinnans insats i det sociala, kommunala och politiska lifvet och hennes sfällning på arbetsmarknaden. Tid efter annan kommer att verkställas erforderlig omarbetning och utökning af materialet. Årstaklubbens lokaler skola äfven inrymma bibliotek jämte skrif- och läsrum.

Afsikten är ock, att den blifvande föreningen liksom det baltiska Årsta skall vid sidan af sitt ideella syfte se de materiella behofven tillgodo. Resanderum, samkvämslokal och en restaurang komma att inrättas jämte ett antal hvilohytter till uthyrning pr timme eller pr dag. Allt skall ordnas efter principerna: ändamålsenlighet, prydighet och moderatation i priser.

Årstaklubben är således tänkt som en samlingsplats för kvinnor i den utsträckning klubbens utrymmen och resurser i öfrigt det medgifva. Genom sina olikartade anordningar af ideell och praktisk art bör den kunna blifva till största nytta och trefnad för såväl landsortens som hufvudstadens kvinnor.

Andelarna i Kvinnornas andelsförening Årstaklubben, en förening utan personlig ekonomisk ansvarighet för medlemmarna, blifva å 25 kr. Utdelningen, då sådan kan ifrågakomma, bör begränsas till 4 % och återstoden af eventuell vinst användas till verksamhetens utvidgning. Tecknad belopp skall inbetalas till Kvinnornas andelsförening Årstaklubben, Klarabergsgatan 48², Stockholm C, antingen med hela summan före den 15 januari 1915 eller med halfva summan före nyssnämnda datum och med återstående belopp före den 15 mars 1915, å hvilket senare belopp förbindelse aflämnas vid första inbetalningen. Teckningen skall vara afslutad till den 15 november d. å. Under förutsättning att tillräckligt kapital för att möjliggöra företaget då tecknats, kallas andelstecknarna till konstituerande sammanträde under förra hälften af december.

Teckningslistor äro tillgängliga å Årsta på Baltiska utställningen från och med den 2 juli till och med den 30 september samt å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Klarabergsgatan 48², Stockholm C, från och med den 1 juli till och med den 14 november. Å sistnämnda plats mottagas äfven skriftliga meddelanden om tecknade andelar.

Andelstecknare anmodas att lämna fullständiga uppgifter om namn, titel och adress.

Stockholm i juli 1914.

För Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse.

Agda Montelius, Signe Laurell.

f. Reuterskiöld. Sekreterare.

Ordförande.

Anna Ahlström, f. Forsmann, Malmö. Alfild Aro-

senius, f. Berwald. Julia von Bahr, Göteborg. Signe Bergman, ordförande i Landsföreningen för Kvinnans politiska rösträtt. Ezaline Boheman, f. Giron, ordförande i Kvinnornas andelsförening Svenska Hem. Frigga Carlberg, f. Lundgren, Göteborg. Ellen Cederström, f. Hedlund, Malmö. Ingeborg Gibson, f. Kjellberg, Jonsered. Lilly Hellström, f. Kullberg. Anna Herrlin, f. Björkergren, Lund. Karin Holmgren, f. Fjällbäck. Bertha Hübner, ordförande i Nya Idun. Alida Indebetou, ordförande i Fredrika Bremer-Förbundskretsen i Arvika. Ida Johansson, biträde i Kungl. Socialstyrelsen. Hilda Kantzow, f. Sundin, ordförande i Fredrika Bremer-Förbundskretsen i Strängnäs. Thyra Kullgren, föreståndarinna för Stiftelsen Kjellbergsska flickskolan, Göteborg. Hedvig Lagerbring, f. Nisbeth, Göteborg. Anna Ljungberg, ordförande i Sveriges folkskolläraryrkesförbund. Gerda Meyerson. Anna Nilsson, tekningslärarinna, Malmö. Ingegerd Palme, M. A., e. o. tjänsteman i Kungl. Kommerskollegium. Elisabeth Quensel, f. von Mentzer, Malmö. Elin Rheborg, ordförande i Föreningen för Kvinnor i statens tjänst. Ruth Schürer von Waldheim, f. Grönwall, ordförande i Fredrika-Bremer-Förbundskretsen i Hälsingborg. Susy Silfverbrand-Eriksson, Uddevalla. Maria Skytte, f. Ståhle, Malmö. Mathilda Staël von Holstein, ombudsman i Stockholms stads landföregdomsnämnd. Ingrid Sundström. Anna von Sydow, f. Johansson, Jonsered. Anna Söderström, f. Sylwan, ordförande i Fredrika-Bremer-förbundskretsen i Malmö. Gertrud Törnell, f. Weber. Eva Upmark, f. Kindstrand, ordförande i Svenska Kvinnornas Nationalförbund. Clara Wahlström, sekreterare i Föreningen Vaksamhet. Mathilda Widegren, bitr. föreståndarinna vid Statens Normalskola. Elin Wägner.

— Carin Wästberg.

Idun utlyser täfling!

I HA VÄL ALLESAMMAN VAR dröm om hur vi helst skulle vilja bygga ett hem och reda ett bo, om vi finge följa vår egen smak. De, som äro intresserade för planerna på den nya Årstaklubben, börja helt säkert också att i fantasien bygga för dess räkning, de mera affärsmissigt anlagda göra kalkyler och fundera på lösningen af de ekonomiska problemen, de husmoderliga planera för ekonomiafdelningen och de estetiska frossa i färger, den som är trött och utarbetad drömer om bekväma stolar och små aptilliga tebrickor, medan den vetgirige tänker på biblioteket och tidningarna.

Idun, som så långt möjligt önskar främja planerna på Årstaklubben, har tänkt sig att dra fram dessa tysta funderingar i ljuset genom att utlysa en pristäflan öfver ämnet

Hur vill ni helst ordna Årstaklubben?

Den bästa täflingskriften belönas med ett första pris å

Ett hundra (100) kronor.

Dessutom ha vi uppsatt ett andra pris å femtio och ett tredje å tjugufem kronor för de två uppsatser, som därefter anses vara de mest förljanta.

Som prisnämnd fungera Fredrika Bremer-förbundets sekreterare och Årstas kommissarie fröken Signe Laurell, förbundets byråföreståndarinna, fröken Axianne Thorstenson, fru Maria Bolin, konstnärinnan fru Hjordis Nordin-Tengbom samt en medlem af tidningens redaktion. Täflingskrifterna bör vara insända till Iduns redaktion före den 10 augusti och vara märkta Iduns Årstätäflan.

De täflande ha full frihet att lägga ämnet så som det passar dem bäst, dock att de så långt möjligt skola vara exakta och inte alltför mycket röra sig med sväfvande fraser. De kunna få ta den hyrda våningen som utgångspunkt eller framtidens egna hem, hvilket som mest tilltalar dem. De, som så önska, kunna till exempel ta saken helt och hållet ekonomiskt, ge förslag till bästa sätt att samla penningar och förvalta dem. De som ha några idéer ifråga om bästa sättet att disponera öfver utrymmet, att skaffa och ordna biblioteket, att drifva hotellet och restauranten och så vidare, böra komma fram med dem. Somliga ha kanske någon önskelista över hvilka kvinnliga hemslöjdare och konstnärer, som borde bidra till att af klubblokaler göra ett konstnärligt och harmoniskt hem, eller de ha några goda idéer från utländska damklubbar, som de vilja ha öfverflyttade på svensk mark. Landsortens damer kunna ha sina särskilda önskemål för sig själfva som resande gäster och sina unga studerande döttrar. De sportintresserade ha möjligen någon önskan i fråga om lokal för gymnastik, fäktning och dans. Andra lägga vikt vid den sällskapliga synpunkten och vilja ge ett program för klubbafnär med föredrag och diskussioner. Vi uppmana alla att efter dessa och liknande synpunkter behandla ämnet och förbehålla oss rätt att utom de prisbelönda uppsatserna fritt offentliggöra äfven andra, som i prisnämndens tycke ge något beaktansvärdt uppslag, värdt för Årstaklubben att tänka på.

REDAKTIONEN AF IDUN.

Sommarvisor.

I.

SKIMRANDE FJARILAR, FARANDE skyar, I alla dansande syskon — gyllne minuter, som glänsa likt skum öfver jorden, bristande hastigt —

allt som är lätt, som är luftigt och ungt och benådat, vågor och vindar — aldrig berörda af tidens och växlingens oro, gudar beskåda.

II.

SÅ OCK I GLADJE DE HIMMELSKAS ögon beskåda högt från Olympen, barn, där du dansar i ungdomens daggiga skönhet, stilla ditt hjärta.

Blif genom åren så ung, och förblif som du synes, då skola gudar le mot dig än, då du sakta och lyckligt ditt hufvud gömmer hos döden.

III.

HADES, DET MÖRKA, HVEM NAMN- de dess namn, då de ljusa kronorna böjas, susande sakta till sammans, och vindarna bära sommarens andning?

Hades, hvem nämnde dess namn, hvem skönjde dess skugga, Hades, det mörka?

Glöm och förgät, hvad som väntar i kommande dagar, le mot en fjärril!
BERTIL MALMBERG.

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Från min fönstersmyg.

REFERENTLAKTAREN ÄR OCKSÅ på sitt sätt ett slags fönstersmyg, hvarifrån man har god utsikt, ej blott öfver det politiska händelseförloppet, med en fjärrblick bortemot framtidens horisont, utan äfven i egenlig bemärkelse öfver vårt politiska lif, sådant det inkarnerats i folkets representanter.

Hvad som då främst faller i ögonen, är den — låtom oss säga — mycket ringa högtidlighet, som hvilar öfver ett modärnt riksdagsplenum. Jag föreställer mig att riktig gammaldags, femtio-tals demokratiska människor, som för första gången och med andaktsfull förväntan stige in på riksdagsläktaren för att se huru folkets ombud afgöra folkets öden, skulle bli ganska förvånade, att icke säga choquerade. Det måste erkännas — jag tror hvilket parti man än må tillhöra — att särskildt den folkvalda kammarens hållning är mycket dålig. Nå, lif och rörelse är där åtminstone. Det promeneras under hela plenum, af och an, ut och in; dörrförlängena äro knappt ett ögonblick i hvilat. Öfverallt på golvet stå lifligt pratande grupper, som minst af allt intressera sig för hvad som säges från talarstolen, eller hvar det nu annars må vara, vederbörande finner sig hågad att upphäfva sin röst. Ty äfven detta är ett symptom af formernas allmänna upplösning, att allt färre talare gitta göra sig besväret att gå upp på talarstolen, något som jämte kammarens dåliga akustik gör det mycket svårt att följa debatterna. Man går, som sagdt, omkring på besök och tar sig en pratstund än hos den ene, än hos den andre, rådfrågar parlihöfdingarne, slår sig ned på någon ledig stol å talmantribunen för att vara maktens centrum närmare — med ett ord, begagnar sig minst af allt af sin egen plats. Stundom, efter något yttrande af något större intresse, stiger pratet orkanlikt, så att ej ett ljud förnimmes från det stackars offer som är olyckligt nog att därefter ha fått ordet.

Den förra regeringen var ej utan skuld i denna växande — gemytlighef. Ty dess med-

lemmar voro bland de tongifvande vid kringvandrandet och pratandet, och stodo ofta nog i lifligt samspråk i salens midt med ryggen mot talarstolen, demonstrerande sitt förakt för den just pågående yttringen af "folkviljan". Den nya regeringen är däremot i detta hänseende som i andra korrektheten själf.

Första kammarens hållning är vida bättre — naturligt nog, eftersom denna kammare ännu till öfvervägande grad består af personer hvilka från barndomen lärt att skicka sig. Man förstår åtminstone där att låtsas höra på ett anförande, äfven om det icke intresserar en. Äfven ministären Staaff, hvilken trufdes synbart sämre här än i andra kammaren, uppträdde här vida mindre hemvandt och ogeneradt. Dock, äfven här promeneras och prafas, ehuru i mindre utsträckning och mindre bullersamt, äfven här börjar vanan taga fart att tala från sin plats i stället för från talarstolen. I fråga om antalet vakanser kunna de båda kamrarna ta hvarandra i hand. Uppifrån läktaren sett skina de anilinfärgade stolarna i ögonen. Det skall vara remissdebatt eller något därmed likvärdigt för att salen skall kunna sägas vara hvad som på teaterspråk kallas "väl besatt".

Det synes underligt nog att just under en tid då parlamentarismen från visst håll göres till föremål för formlig apoteos, representationen själf har så liten känsla för de parlamentariska handlingarnas solennitet. När man under några plena reflekterat häröfver, gör man den upptäckten, att riksdagslivets termer skapades för en helt annan tid, en tid, då det väl fanns meningsskiljaktigheter, men icke partier i den mening vi nu hunnit inlägga i detta ord. Själftva placeringen landskapsvis var ju då en riktig och klok tanke. De som voro från samma bygd, hade naturligtvis i regeln största intressegemenskap, arbetade för samma önskemål och hade mest behof af att kunna förtroligt öfverlägga under förhandlingarnas gång. Partiutvecklingen fortskred; men på majoritetsvalens tid förmärktes ännu ingen nämnvärd olägenhet af den gamla placeringen, emedan representan-

terna för samma bygd vanligtvis tillhörde samma parti. Först i och med det proportionella valsättets införande blef landskapsplaceringen till en skriande anakronism. Den satte partimotståndarne sida vid sida hela plenisalarna igenom. Se en gång på andra kammarens Stockholmsbänk, när den är fullt besatt — om det nu någonsin inträffar, ty Stockholmsrepresentationen hör naturligt nog till de mest ambulerande af alla. Hvarje förtroligt ord, under stridens hetta hviskadt till en af partiledarne där, löper fara att höras af de andra partiernas ledare. Vid det nya valsättets införande tillät sig undertecknad att i en artikel förorda placering parlviss, som fallet är i utländska parlament. Dagens Nyheter tog upp tanken — den enda gång det rådt sympati mellan denna tidning och mig — men i öfrigt rönt den icke ankläng. Riksdagsveteranerna menade tro på, att den där förtroliga samvaron och kamralliga samspråket mellan partimotståndare gjorde mera godt än man väntat och borde ge anledning till mången omvändelse i det tysta. Vi ha icke sett stort till de där på tu man hand omvända, och roligt hade de icke fått, om de uppenbarat sig. Måhända har icke, som jag föreställde mig, ökad och mera personlig bitterhet blifvit följden af motståndarnes intima grannskap; men att ett ökad promenerande blifvit följden, det har jag åtminstone sett.

Före partitiden voro vidare plena riksdagslivets stora moment, i hvilka afgörandena koncentrerade sig. Det var ju där man skulle framlägga så öfvertygande skäl och tala så gripande och varma ord, att man ryckte likgilliga och motståndare med sig. Det var ju där frågorna i hela sin vidd skulle dryftas och belysas från olika ståndpunkter. Gammaldags folk tror måhända, att så sker ännu. Tack! Jag ville se den riksdagsman, som stige upp och sade från att han af motsidans sakskael eller vädjanden blifvit så öfvertygad, att han nu ämnade rösta med motpartiet i stället för med sitt eget! Det skulle knappast vara en trasa kvar af honom dagen derpå.

Men i och med det att någotsådant icke kan ske, är också hela plenum meningslöst. Det närmar sig också mer och mer en öfverspelad representation. Debatterna må vara af betydelse för att hetsa eller (teoretiskt måste ju äfven denna möjlighet antagas) dämpa lidelserna; på ärendenas gång hafva de föga eller intet inflytande. Den är, så snart frågan är af någon vikt, på förhand afgjord. Talar man, så talar man för valmännen, för opinionen i landet, för att stärka partikamraternas mod och fasthet i tron, eller helt enkelt därför att det nu en gång skall så vara. Men till valmännen kan man tala på valmöten och till partikamraterna på partisammanträden. Det är på partisammanträdena frågorna verkligen dryftas, det är där man öfvertygar, rycker med sig, sammanjämkar en partiåsikt. Om de respektive partibesluten i hvarje ärende öfverlämnades åt talmannen, hade han att med ledning af de vid riksdagens början fastställda partisiffrorna förkunna ärendets utgång, och därmed vore plenum öfverflödigt. Detta är den renodlade "parlamentarismens" triumf; den sönderlägger parlamenten i två å tre knifskarpt afskilda delar, mellan hvilka ingen brygga finnes och mellan hvilka blott förhandling som mellan fientliga härar.

Men ett dylikt faktum går det ej an att hänsynslöst framlägga för folken, som ju enligt gammal visdom behöfva sina illusioner.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CREME SIMON J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

JUVELER och PERLOR

af 1:ma kvalitet, väl och smakfullt infattade, till billigaste priser här i Skandinavien. Praktikatlog och ringmått gratis.

KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSO. 19-21.

Klicken och Ligan.

Stockholmsskildringar från 1800-talets sista kvartsekel af HEDVIG SVEDENBORG.

Maria von Buhre studerade modejournalerna tillsammans med sin svägerska.

IX.

Gina vill ut.

MARIA VON BUHRES MISSNÖjesrynka tecknade sig skarpt mellan de finpenslade ögonbrynen där hon satt tillsammans med sin svägerska Gina Gyllen och studerade modejournalerna. Medan Thérèsine, med äkta flickförtjusning, föll i extas öfver allt hvad hon såg och snappade upp. — O moster, se så gräsligt söt den där är med burret om halsen, fastän mosters hals är förstås allra vackrast utan någe på. Och den där — o så stilig med de mörkröda sammetsrosorna och Maria-Stuartkragen — den måste moster ta. Hvad det skall bli förtjusande. Mamma har lofvat, att vi också få komma och höra moster sjunga på den der basaren som det står så mycket om i tidningarna.

— Hvad du är fånig, Tessy, absolut urfånig, muttrade Didrik, som låg på soffan, lite blek om näsan med ett bandage om pannan. Att du kan bry dig om den där smörjan. Det vore mycket bättre om du trummade hit gossarna Wallen och Crantzarna så att vi finge göra upp hur vi skulle kunna kväsa de där liga-grabbarna.

— Behöfs inte alls, sade Thérèsine spotskt, för det gjorde mamma och farbror Pontus bättre än du och hela Klicken någonsin skulle kunna göra, medan du låg här och sof slagsmålet af dig. Du skulle bara sett hur den där långdruliga Franz-med-örat la benen på ryggen då han fick se oss dyka upp bakom körgårdsmuren. Och när mamma knackade på hos Sommarlunds var det ingen som ville öppna, fastän vi mycket väl hörde att det fanns människor där inne. Men farbror Pontus hotade att spränga dörren, och då kom gamla farmor Sommarlund linkande och öppnade den på en liten, liten glänt medan farbror Pontus satte foten mellan och bände upp den så att vi kom in i alla fall.

— Men då började båda gummorna Som-

marlund att lipa och skomakaren svor på att den där hvassa stenen som kom i ditt hufvud, så nära finningen, inte alls var ämnad åt dig, utan åt en katttracka som sprang öfver vägen. Och att det inte varit något farligt om du inte blifvit så arg och kastat dig öfver stackars Franz och alldeles blodat ner honom. För blodet skvalade af dig, som när man slår tappen ur en drickskagge, påstod han, tills att du dump och låg där som en af de andra dödingarna på körgården.

— Men mamma hon sa ifrån må du tro. Hon sa att det var lymmelaktigt af Franz att ligga i bakhåll så där. Att det var en skam att låta en så stor pojke gå och slå dank och att de borde sätta honom till något ordentligt arbete. Om de ville skulle hon tala med byggmästare Kraftman och höra om han inte kunde använda Franz till någonting.

— Och vet du hva hon också sa? Jo, att vi hade pinat och retat Franz så i alla dessa år med hans uppfläktade öra, så egentligen var det inte underligt om han kokade öfver till sist och gaf oss en minnesbeta. Men att det i hvad fall som helst var fejt af en lång stor drul att lägga sig i bakhåll och anfalla en yngre och mycket mindre motståndare.

— Ja, och så slutade det med att gubben Sommarlund lofvade att ge Franz en ordentlig sittopp och att mamma skulle försöka skaffa Franz plats hos herr Kraftman och att Sommarlunds skall få laga alla våra skor.

Lycklig att för en gångs skull få behålla ordet — Didrik var alldeles för matt att afbryta — stannade Thérèsine till sist för att hämta andan och för att se på den modell som Gina slulligen bestämt sig för. När hon sedan vände sig mot Didrik igen hade han åter somnat och Maria föreslog att de skulle gå in i ett annat rum.

När Gina skulle gå ner till sig, sedan Maria lofvat att följa med henne på eftermiddagen och välja tyg, drog hon Gina smeksamt till sig och bad henne vara vänlig mot Carl-Adam när han kom hem till middagen. Om han också varit häffig och besinningslös, så hade han ju i alla fall gifvit efter. Gina skulle ju nu, för första gången, få uppträda offentligt och det visste hon nog, hvad det skulle komma att leda till. Hade hon en gång kommit i klorna på "Sveriges största tiggare" — Arthur Hazelius — så komme hvarken han eller alla de andra musik- och välgörenhetsintresserade att släppa taget. Med den rösten och det utseendet till — tillade Maria diplomatiskt och försökte att le, fastän missnöjesrynkan alljämt satt kvar vid näsroten.

Men Gina bara såg rätt fram med mörka tomma ögon. — Ni förstå mig inte alls, mumlade hon. Jag är hungrig, så gränslöst hungrig efter någonting — jag vet inte hvad. Mitt blod är inte som ert. Och hur kunde både Carl-Adam och Douglas komma med något så dumt som det de sade i går kväll. Ser du, det var det som gjorde mig så desperat att jag blef som om jag varit ifrån mig. Detta att jag blifvit Nora-biten. Att om dömeslösa kvinnor inte borde få gå och se en sådan pjäs som Ibsens Ett dockhem, för det sätter bara griller i hufvudet på dem.

— Nora, Gina ryckte på axlarna, jag tycker Nora var både dum och ohederlig och att det bara var tjafs alltsammans. Jag kan inte alls förstå allt det märkvärdiga i hennes handlingssätt och inte heller att det kunnat bli så mycket prat och bråk om den pjäsen.

— Jo, det gör jag, menade Maria, den blottar många af samhällets dolda kräftsår men jag medger gärna att talet om Nora apropos

Därför måste plena fortfarande finnas; parlamenten i ordets traditionella mening måste stå kvar som parlamentarismens symbol.

Antaga vi således att plenum är en konstitutionellt nödvändig lyxartikel, så inställer sig frågan: kunde den åtminstone inte göras mindre kostbar? Hvarför skall det slösas så med en tid som i ordets bokstafliga bemärkelse är pengar? Behöfva protokollen från en veckas andrakammarsammanträden verkligen fylla en tjock volym? — Mycket har på senare tid här och i utlandet grubblats på ett medel att begränsa debatternas längd. Nog kunde man tänka sig möjligheten att fråntaga talaren ordet, när han haft det en halftimme, ty på den tiden bör en man med god vilja kunna säga hvad han verkligen har att säga. Jag har hört ett gammalt förslag, att hvarje riksdagsman skulle själf bekosta tryckningen af sina anföranden. Men detta vore onekligen att gifva penningen ett illojalt företräde.

Under de stilla betraktelser, hvar till "apelsintalare" — sat sapienti — ge anledning, ha framställt sig följande förslag till ändringar i riksdagens arbetsordning:

1) Placering partivis.

2) I hvarje fråga finge endast tvenne talare ur hvardera partiet yttra sig. (Det är alldeles onödigt att, som ofta sker, isynnerhet bland socialdemokraterna, den ene partimedlemmen efter den andre sliger upp för att vittna om sin tro. "Tron är privatsak", dessutom känna vi den ju förut.

3) Hvarje talare som haft ordet skulle tillstädjas högst tio minuter i och för replik.

4) Omröstning partivis — hvilket betydligt underlättade rötsammanräkningen.

Men om det en gång skulle inträffa, som den gamle generalen i Snoilskys dikt suckade efter:

"Bort med alla nya, fula namn som söndra våra hem!
Väl jag unnade en kula
den som först kom upp med dem!
Svensk helt rätt och slätt må bli
bästa enklaste benämning:
aska varde hvarje lämning
utaf allt som nämns parti" —

Ja, då skulle vi taga upp den gamla landskapsplaceringen och den gamla vackra omröstningen och alla de ärevördiga formerna igen, och då blefve det åter mening i ett riksdagsplenum.

ANNIE ÅKERHIELM.

Ett hundra (100) kronor

i pris för en skildring af

En fotvandring i svenska bygder.

Under sommaren komma otvivelaktigt många bland våra naturälskande läsare att genomströfva ett eller flera af Sveriges landskap, och det är intrycken från en sådan färd vi önska skildrade på ett anslående sätt, hvarjämte texten bör illustreras af vackra fotografier.

Täflingsmanuskripten, med påskrift IDUNS SEPTEMBERTÄFLING samt åtföljda af förseglad namnsedel måste vara inlämnade till redaktionen af Idun senast den 1 nästkommande augusti. Skulle icke något af de insända manuskripten vara af den beskaffenhet, att det anses förtjäna hela priset, förbehåller sig redaktionen rätt till priset delning mellan de två bästa täflingskrifternas. Stockholm den 1 juli 1914.

IDUNS REDAKTION.

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

Bästa, drygaste och hållbaraste fabrikatet.

dig i går var en fullkomligt felaktig slutsats. Cron i ditt sinne har troligen funnits långt inna. Nora-tanken befruktades i Ibsens hjärna. Men, ser du, män i allmänhet se blott det färdiga resultatet och fälla sitt slutomdöme där-
 efter, utan att ana eller ens forska efter hvad som så småningom ledt det därhän. Och ändå är Carl-Adam mer intuitiv och känslig än män i allmänhet brukar vara. Allt det han sade i går menade han inte — och inte du heller, Gina, tillade Maria vädjande.

— Kanske inte, sade Gina trött. Det blir väl bättre så småningom antar jag. Om inte förr, så då man blir gammal och grå och slö.

Då Gina gått, gick Maria in till Didrik och satte sig stilla bredvid honom med ett arbete. I det skumma rummet och den djupa tystnaden spunno hennes tankar en hel härfa-
 va tankestrådar.

Sedan Felix tagit sin studentexamen och det, efter många om och men, blef beslutadt att han, i stället för att gå igenom arkitektafdelningen på Tekniska högskolan, skulle ta en treårig kurs i Beaux Arts i Paris, hade Gina alldeles rubbats ur sin tilltvingade jämvikt. Det föreföll som om hennes och Carl-Adams tumanhandslif rakt skulle komma deras äktenskap att gå i stycken.

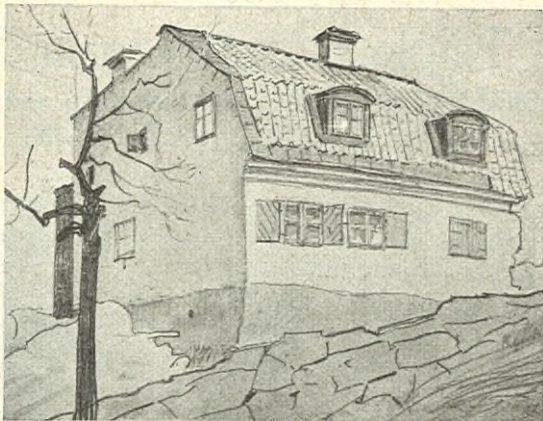
Och dock, att Felix måste resa, det hade de alla, han själf allra mest, varit eniga om, alla utom Gina och, underligt nog, Thérèsine. Att hon i all barnslighet så kunnat fästa sig vid kusin Felix hade Maria aldrig förstått, därtill hade hennes tankar varit allt för upptagna af det farliga och egenartade svärmeri som så småningom uppstått mellan Gina och den åtta år yngre styfsonen.

Hur väl mindes hon inte dagen efter Felix studentexamen, då de alla i det ljufliga vår-
 vädret samlades ute på Hasselbacken. Där gamla friherrinnan Gyllen, utan att själf vara med — sedan mannen dog gick hon aldrig bort på större tillställningar, inte ens sina barns bröllop — hade ordnat en stor middag för att hedra sitt äldsta och mest älskade barnbarn. Det låg ljusning och eggelse i själfva luften. Felix hade ett skimmer af världseröfrare och härskare öfver sig och han bar den hvita mössan på det mörka håret som om det varit en kunglig krona. Hans svarblå ögon, som voro nästan bara pupiller, alldeles som Tessys, faktiskt lyste i det behagligt skumma blomsmyckade verandarummet. Genom de öppna dörrarna strömmade vårluft, människosorl, studentsång och regementsmusik in som ett slags ackompanjemang till deras egen lyckliga stämning.

Douglas hade varit rent pojaktigt sprudlande i humöret alldeles som den pärlande champagnen och Carl-Adam hade sett så rent otroligt ut i sin lyckliga fadersstolthet. Arm i arm hade far och son gått ut på verandan med sina cigarrer, då Gina under en musikpaus därute slog sig ner vid det gamla dåliga punsch-pianot och började sjunga eller snarare nynna. Men så tog sången henne. Hon glömde tid och rum. Röst-
 ten djupnade och svällde i stegrande patos — ända till bristning.

Maria kunde ännu i sitt minnes hörsel framkalla hennes — Jeg elsker dej, jeg elsker dej — i tid och evighet.

Medan hon sjöng hade Felix blifvit mycket blek och munnen hade fått ett trånande svärmodigt drag som inte undgick Carl-Adam. För en sekund drog en isande fläkt af fasa genom hans själ. Hans son och — hans maka. Nej, nej, Felix måste bort, ut i världen. Detta var ju blott svärmeri men ändå — men ändå —

Sommarlunds hus bakom kyrkogårdsmuren.

När sången slutligen dog bort, föll den andlösa tystnadens hyllning som hvita blomblad till Ginas fötter för att strax därefter sopas bort af jublande bravon och skallande applåder, hvilka väckte henne som ur en dvala. Förvirrad såg hon sig omkring. Blef blossande röd, fick lårarna i ögonen och slog som i blygsel händerna för ansiktet.

— Hvad hade hon gjort? Glömt sig själf, blottat sitt inre, klädt af sig inför alla dessa människor. Det var champagnen, det var våren, det var Felix — det var hennes eget blod. O, om hon bara kunde försvinna, komma därifrån.

Då lades en hand tungt på hennes axel och Carl-Adams röst lät hård och sträf då han sade: — Kom ut, Gina. Studenterna be att få sjunga för dig.

Och för att liksom hjälpa Gina tillrätta sade Maria i förbifarten:

— Som i kväll, käraste, har du aldrig sjungit förr.

Då log Gina lugnad. Naturligtvis kunde ingen gissa sig till hvad hon kände, det var ju endast hennes konstnärliga temperament, som hennes lärare brukade säga.

Men från den stunden hade det varit som en tyst öfverenskommelse mellan alla, att Felix skulle bort — ju förr dess hellre.

Och från den stunden hade också Ginas begär att lysa och att blända, att berusa sig själf och andra, att komma ut ur privatlivets hvardagliga grå blifvit henne som en obetvingslig feber i blodet. Hon ville in i vid operan, eller operetten, eller varietén, eller sjunga på gatan — hvad som helst. Hon ville ut — ut innan det var för sent. Obarmhärtigt rann sanden undan i tidens timglas, och när hon tänkte på sekundernas fallande korn greps hon ibland af en mardrömsliknande ångest.

Bredvid sina sanglektioner hade hon under ett par år i smyg äfven tagit lektioner i plastik och deklamation och af en ren händelse hade detta just i dagarna kommit till Douglas von Buhres vetenskap. Och föregående kväll hade Douglas på skämt sagt att han hört i staden att Gina ämnade öfverraska dem alla med att en vacker dag debutera på Stora Teatern. Samt att han redan abonnerat på logen bredvid den kungliga och att kapten Ridder med hela sitt batteri lofvat att vara claue.

Detta var skottet som sprängde isen för älfvens vårflöde. Som ett brusande hvirflande vattenfall bröto Ginas så länge tillfrusna ord och känslor fram.

Det gick väl an så länge hon hade Felix hemma, ty han förstod henne, menade hon. Han njöt af hennes sång så som ingen annan och honom kunde hon tala med om sina fantastiska drömmar. Men nu gick hon bland dem alla som en stackars bort-

kommen vildfågel. Ända sedan hon var barn hade det alltid varit detsamma. Det minsta hon flaxade med vingarna, hade alla människor blifvit förskräckta och börjat hviska om, att hon i alla fall inte var en af dem — och feg som hon var hade hon alltid fallit undan.

— Så kom du, Carl Adam, hon hade sett på honom med stora, brinnande ögon, och jag trodde att du skulle kunna släcka min längtan — och ditt fel är det inte att du inte kunde det. Du visste ju inte ens att det felades mig något. — Eller trodde du — att om något felades — då var det barnet som aldrig kom. O, om ni visste hur jag ibland känt det här tillsammans med er alla — under de torftiga nykörkgudstjänsterna, med hela den ledsamma Blomkulla släkten — och så de långa — långa — stunderna ensam med dig och din kärlek, Carl-Adam, en kärlek, som jag aldrig kunnat besvara. Det har varit förfärligt rent.

Det var då Carl-Adam, kränkt och förbittrad, nämnt detta om Nora och Douglas, kommit in på sitt älsklingstema att kvinnans frihetssträfvanden var ett bevis på öfverkultur och ett folks undergång. Och då hade Gina i okufvad vrede rest sig upp, slagit den knutna hvita handen i bordet och kommit med en flödande ström haliska ord, ofattliga ord hämtade från gator och gränder, och liksom utmattad hade hon sedan gått sin väg utan vidare.

När Gina gått hade Maria försökt att tala förstånd med Carl-Adam. Hon hade framhållit det oriktiga i att slänga in Gina så som han gjorde, bara därför att han fann det mera bekvämt. Grundtonen i Ginas karaktär var ärelystnad och fåfänga och icke den sanna kärleken till konsten som hon själf sökte inbilla sig — och Felix.

— Därför att du själf bränt ditt ljus i bägge ändar och blifvit öfvermått på beundran och världslif, har du väl inte rättighet att undanhålla Gina de rätter du smakat ända till leda, men som hon hungrar efter. Låt den lifsglada Sonja von Buhre, som ju kommer att vara här i vinter, ta hand om henne och föra ut henne lite bland människor. Ja, nu sedan det åter ljusnat med affärerna, kan du godt låta henne bli presenterad också om så vore. Och du skall få se att hennes konstnärsdrömmar kommer att skingras som dimma i solsken och att hennes blod blir afkyldt.

— Nej, Maria, nog sitter det djupare än så. Du misskänner henne, så ytlig är hon i alla fall inte, hade Carl-Adam sagt. Kvinnor mäta hvarann allt med så små mått.

— Gina är född till att lysa och bli hyllad — offentligt — det är inget fel, det är en karaktärsägenskap det såväl som många andra. Och hon känner att hon på ett eller annat sätt icke kommit på sin rätta plats i lifvet, menade Maria. Innan Carl-Adam gick ner hade han i alla fall lofvat henne att Gina att börja med skulle få sjunga på den stora Börsbasaren som Arthur Hazelius satt i gång med för det blifvande Nordiska museet.

Alla dessa tankar satt Maria och spann på därinne i skumrasket bredvid den sofvande Didrik. Hon vaknade först upp då Didrik började jämnra sig i sömnen. Han såg allt bra blek ut efter den stora blodförlusten, och fältskärn som sytt ihop såret hade sagt att han nog fick hålla sig stilla en dag eller par.

— Nå ja, tänkte hon och fick ett energiskt drag kring sin känsliga mun, den som ger sig in i lifvets lek får också leken tåla.

Badartiklar

Badhanddukar från .50, .85, 1.50, 2.—

Badlakan från 3.50 till 8.—

Simdräkter, Badmössor, Badkappor, Badmattor.

4 St. Nygatan. **Österlund & Andersons A.-B.** 11 Hötorget. STOCKHOLM.

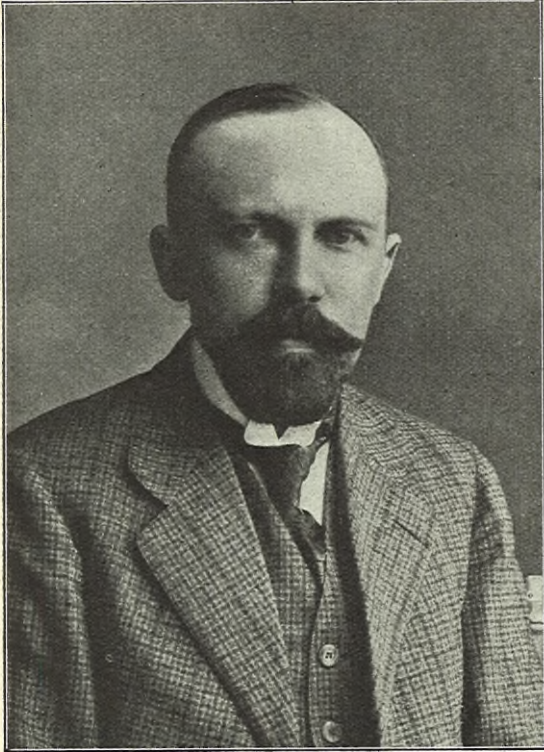
IDUNS KOKBOK

A.F.

ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -

På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

Redaktör Thor Högdahl.

“Sveriges natur.”

DEN 22 JANUARI 1904, ALLTSÅ för cirka 10 år sedan, höll nuvarande geheimerådet professor H. Conwentz inför Antropologiska Sällskapet i Stockholm ett väckande föredrag om den svenska naturens skyddande, ett föredrag, som kort därefter upprepades i Göteborg, Uppsala och Lund och som kan sägas ha inneburit fröet till den svenska naturskydds-rörelsen. Fem år senare blefvo naturskyddslag- och nationalparksförslagen antagna af riksdagen och vid samma tidpunkt stiftades Svenska Naturskyddsföreningen, af hvars årsskrift "Sveriges natur", femte årgången nu utkommit, som tillföre utgifven af sällskapets sekreterare, redaktör Thor Högdahl.

Den rikhaltiga publikationen inledes med en af utgifvaren författad uppsats om den gångna tioårs-period, under hvilken den svenska naturskydds-rörelsen varit aktiv. Man finner häraf, att naturskyddets vänner icke arbetat förgäfvets. Sålunda framhålles att statsbidrag beviljats för nationalparksändamål, fridlysning har utverkats för en del naturminnen och kommunala initiativ i fråga om vissa naturskyddsangelägenheter ha ej heller uteblifvit. Äfven enskilda personer ha genom gåfvor af naturskyddskräfvande markområden dels till staten, dels till föreningen visat sitt intresse för den svenska naturens hållande i helgd. Men det finnes också en fränsida, som artikelförfattaren påpekar, nämligen den i stort sedt härskande likgiltigheten för bevarandet af naturens skönhets- och minnesvärden. Här fordras ett kraftigt upplysningsarbete, inte minst bland ungdomen, för att råda bot på ett missförhållande, som bottnar i vissa barbariska grundåskådningar hos massor af den svenska nationen. Men en sådan upplysningsverksamhet kräver rikare penningmedel än hvad Föreningen förfogar öfver, och den kräver också det enskilda initiativets kraftigaste stöd.

I uppsatsen "Särö och Västerskog" af Thor Högdahl och Rutger Sernander erhåller läsaren ett betagande intryck af den underbara Särö-naturen, d:r Carl Forsstrand ristar en känslig minnesruna öfver den bortgångne zoologen och naturentusiasten d:r Gustaf Kolthoff, doktor Torsten

Lagerberg berättar i "Några fjällblommor" om Lapplands underbara flora, medan den sörmländska skärgårdens rika fågellif har en liflig skildrare i Axel Grönlund. Af den bohusslänska kusten omkring Lysekil, hvars egendomligt sköna klippbildningar ute i hafsbandet äro i stort behof af naturskydd för att ej alldeles förstöras af den i dessa trakter allmera växande stenindustrin, har doktor Hjalmar Östergren gifvit en intressant skildring, som på samma gång manar till eftertanke. Det är nog godt och väl att den bohusslänska graniten förvandlas i pengar, som komma den bohusslänska befolkningen till godo, men naturen får därför icke våldföras, så att de mäktiga klipporna med sina mjuka, böljande linjer och underbara färgnyanser bli förvandlade till stenrös. Om ett annat af vårt lands dyrbara skönhetsvärden, nämligen Kullaberg i Skåne, skriver Sigurd Hallberg några af varm pietet för platsen genomandade sidor. Hur ett förvrängdt byggnadssätt på landsbygden kan bli en verklig kulturfara påvisar fröken Anna Lindhagen i en artikel om byggnadsfrågan och naturskyddet, hvar till hon fogat några mycket belysande bilder. I årsskriften ingår äfven en naturskyddskarta öfver Sverige, där med olika beteckningar utmärkas skyddade områden och fridlysta naturminnesmärken samt sådana, angående hvilka ansökan om skydd ingifvits.

Det torde icke vara olämpligt att i sammanhang med omnämmandet af årsskriften särskildt framhålla, huruledes det hufvudsakliga af föreningens arbete skötes af dess för naturskyddssaken entusiastiske sekreterare. Ty tack vare redaktör Thor Högdahls oegennyttia och energi har det mesta af de vunna resultaten skapats. Många äro ordets hörare, men ett fåtal dess görare, det har han under sitt femåriga sekretariat fått erfara, då det gällt att genom mödosam och vidlyftig korrespondens eller personlig påverkan vinna anhängare för naturskyddsidén. Själfvä årsskriften har också tagit sin redaktörs penna och esprit d'arrangements i starkt anspråk, och allt detta för en ekonomisk godtgörelse, som i följd af föreningens begränsade tillgångar varit ytterst blygsam. Här har i sanning talesättet om att offra sig för en idé vunnit sin fulla tillämpning.

Men redaktör Högdahls penna har under åren icke blott fyllt en mängd sidor i Svenska Naturskyddsföreningens årsskrift med välskrifna skildringar af svensk natur och svenskt djurlif, utan äfven producerat ett par skönlitterära volymer såsom "Naturmålningar och vildmarkssagor" och "Karin -Kejsarinna, en hembygdshistoria", båda präglade af varm fantasi och fyndig fabuleringskonst. Ett mycket uppmärksammat arbete är hans "Nya jaktboken, rådgifvare för jägare och jaktvänner", med illustrationer af författaren. Här talar den erfarne jägaren och djurvänner, framhåller jaktlivets betydelse för människan ur nöjets och nyttans synpunkt och inskräper hos jägaren känslan af plikt och ansvar såväl gent emot sin egen person, jaktkamrater och andra medmänniskor som gentemot jakt-hunden och själfva villebrådet. En broschyr om "Naturskydd i Sverige" kompletterar denna alstring och vittnar om djupet och vidden af författarens sträfvan att rikta vår kultur med tillvaratagandet af alla de värden, som innebo i våra skogars, slätters, hagars och forsars skönhet och hvarförutan vårt land ej skulle vara det mångbepriade allvars vackra Sverige det är.

E. H-N.

De 30 banden med opinionsyttringen för kvinnans rösträtt.

En imponerande opinionsyttring.

VI UNDERTECKNADE, SVENSKAKVINNOR, ansluta oss till krafvet på full politisk medborgarrätt för Sveriges kvinnor". Under detta uttalande ha 351,454 kvinnor skrivit sina namn, och det är dessa namn som nu samlade och bundna, bilda denna trafve af volymen på vår bild.

Arbetet med namnsamlingen afslutades på nyåret och sedan dess har den stora opinionsyttringen legat färdig och bidat sin tid. Ogonblicket var inne, då den frisinnade motionen om politisk rösträtt och valbarhet framlämnades till riksdagen. Dagen därefter eller den andra juli tillställes opinionsyttringen riksdagens medlemmar på så sätt att de 30 väldiga volymerna framläggas till bägge kamrarnas beskådande i riksdagens sammanbindningsbana. Samma dag uppvaktas statsminister Hammarskjöld af en deputation bestående af Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt verkställande utskott med föreningens ordförande, fröken Signe Bergman i spetsen samt en representant för hvarje län inom riket. Ordföranden meddelar statsministern opinionsyttringens art och storlek och anhåller att regeringen ville stödja den frisinnade motionen.

Om opinionsyttringen kunna här meddelas några belysande siffror. Den är mer än dubbelt så stor som petitionen i samma syfte af år 1907, hvilken samlade 142,128 namn. Den är fördelad på 18,835 listor. Af de undertecknare som uppgifvit sitt civilstånd äro 186,517 gifta och 119,693 ogifta. 71,134 ha uppgifvit sig såsom yrkesutöfvande. Största antalet namn kommer på Stockholms stad och län med 64,832. Därefter kommer Malmöhus län med i rundt tal 40,000 namn samt Göteborgs och Bohus län med 32,437 namn.

Den nu mördade ärkehertigen Frans Ferdinand och hans gemål hertigin

Blodsdramat

VÄRLDEN HAR ÅTER UPPSKAKATS af ett ohyggligt drama, som utspelats i Bosniens huvudstad Sarajevo. Dess blodiga ödesdiga sista akt, så kort att den kan mätas i minuter, beröfvade Österrike-Ungern dess tronföljare, germanismens och riksenhetstanken det förnämligaste stödet, gaf ny näring åt separatismen bland de många folkelementen och förändrade helt visst dubbelmonarkiens framtid.

Dess ohyggligare blir dådet rent mänskligt sett, emedan mördaren i meningslös grymhet samtidigt offrade erkehertig Frans Ferdinands maka hertigin Sophie.

Mordet på tronföljaren och hans gemål är blixten ur det missnöjesmoln, som samlats hos de i Bosnien bosatta serberna under Österrikes för öfrigt mycket välsignelsebringande styrelse. Deras nationalism har närts af de serbiska framgångarna under Balkankriget och de ha i tronföljaren sett förkroppsligad den främmande nationens för dem förnedrande öfverhöghet. Det var heller icke obekant att en komplott förbereddes i Sarajevo, och alla tänkbara försiktighetsmått hade vidtagits. Trots detta fick en attentatsman tillfälle att kasta en bomb mot den fursliga automobilen när den körde genom staden. Denna gång afvärdades attentatet och mottagningsceremonien kunde äga rum å rådhuset. Men några minuter

De nya tronföljarna ärkehertig Karl Frans Josef med sin lille son Frans Josef Otto.

innan Sophie med barn. Efter senaste foto af hof-fotograf Kosel, Wien.

i Sarajevo.

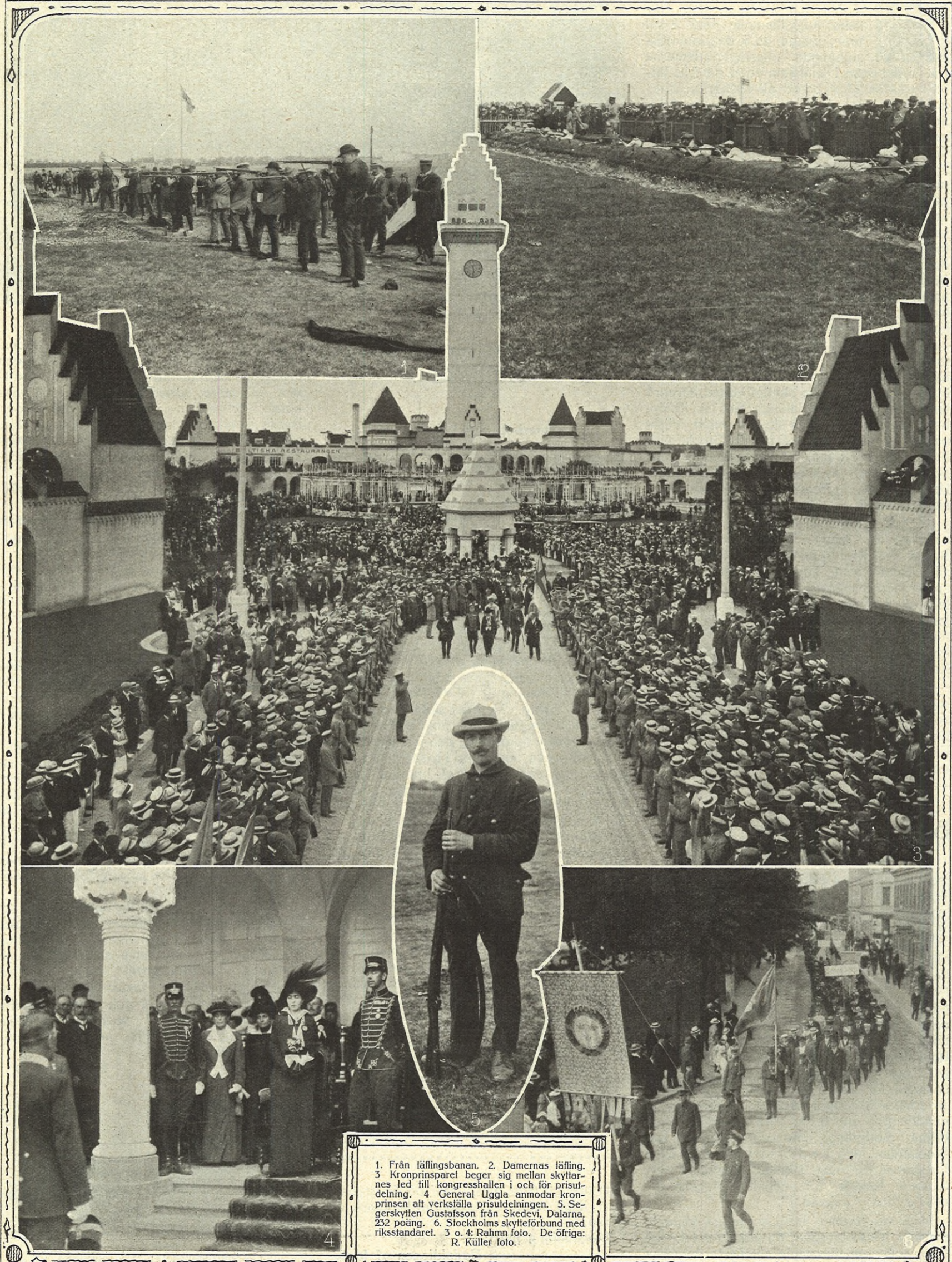
efter att borgmästarens vackra ord om befolkningens trohet mot härskaren förklungit, fullbordades det mörka uppsåtet af en annan serb, en gymnasist vid namn Princip. Han trängde sig fram genom folkmassan och nedsköt tronföljaren och hans gemål. Blödande sjönko de i hvarandras armar och afledo kort därpå.

Underrättelsen om mordet har naturligtvis orsakat den största förvirring inom Österrike-Ungern. Hårdast träffad är den gamle kejsar Frans Josef. Förut har han sett sin bror, sin son och gemål gå en våldsam, blodig död till mötes och nu på sin yttersta ålderdom träffas han af äfven detta grymma slag. Medkänslan måste äfven vända sig mot de tre nu föräldralösa barnen, öfver hvilkas barndom en så mörk skugga fallit.

Ärkehertigen lefde ett lyckligt familjelif med sin gemål, född grevinna von Chotek, och sina tre barn. Äktenskapet var morgantiskt, men hertiginna hade förstått att göra sig så gällande att hon intog samma hedrande ställning som en född prinsessa.

Den nye tronföljaren är emellertid icke den dödes unge son, utan hans brorson, ärkehertig Karl Frans Josef. Denne är 27 år gammal och gift med prinsessan Zita af Bourbon Parma. Hans lille ett-åriga son Frans Josef Otto står alltså nu helt nära Habsburgarnas gamla, ärevärdiga tron.

RIKSSKYTTETÄFLINGARNA I MALMÖ

1. Från lällingsbanan. 2. Damernas lälling. 3. Kronprinsparet beger sig mellan skyttarnes led till kongresshallen i och för prisutdelning. 4. General Uggla anmodar kronprinsen att verkställa prisutdelningen. 5. Sjägerskytten Gustafsson från Skedevi, Dalarna, 232 poäng. 6. Stockholms skytteförbund med riksstandaret. 3 o. 4: Rahmn foto. De öfriga: R. Küller foto.

Riksskyttetäflingarna i Malmö.

LAND ALLA DE SKIFTANDE möten och täflingar, som Baltiska utställningen fört i sitt följe, intaga de i dagarna försiggångna riksskyttetäflingarna på skyttebanan i Limhamn samt på fria fältet i trakten af Veberöd ett synnerligen bemärkt rum. Det gällde ju också en stor folklig rörelse af betydelsefullaste nationella innebörd. Efter tre dagars täflingar förrättades prisutdelningen i söndags af kronprinsen från arkaden utanför utställningens kongresshall. Längs vägen dit upp från Centralgården bildades häck af Malmö skyttegilles hederskompani och skytteförbundens fanbärare. En ofantlig människomassa hade samlats på utställningsområdet och fyllde kringliggande arkader och utsiktsplatåer. Pristagarna mottogo sina pris ur kronprinsessans hand, och hyllades med handklappningar och hurrarop. De högsta prisen i täflingen mellan förbunden tillföll i nedan nämnd ordning: Stockholms skytteförbund, som eröfrade riksstandaret, kulsprutan och Gyltorps kanna, Södermanlands skytteförbund, Göteborgs och Bohus läns skytteförbund, Örebro läns skytteförbund, Blekinge läns skytteförbund, Malmöhus läns skytteförbund, Västmanlands läns skytteförbund, Stockholms läns skytteförbund, Östergötlands läns skytteförbund, Kalmar läns skytteförbund, Dalarnes skytteförbund, Värmlands läns skytteförbund.

I fältskjutningen eröfrades pris i följande ordning: af Gäfleborgs läns skytteförbund Svenska skytteförbundets vandringspris, en silfverurna samt kapten Stackelbergs kulspruta och Svenska vaktens bål; Stockholms läns skytteförbund, Malmöhus län, Västmanlands län, Göteborgs och Bohus län, Örebro län, Stockholms län, Östergötlands län, Blekinge län, Värmlands län, Uppsala län, Kristianstads län.

Vid täflingen om segerpriset blef Gustafson från Skedevi, Dalarnes skytteförbund, segerskytt med 232 poäng. I damernas täfling togs första priset af Olga Johansson, Kungsäter, ett ypperligt resultat med 196 poäng af 200 möjliga.

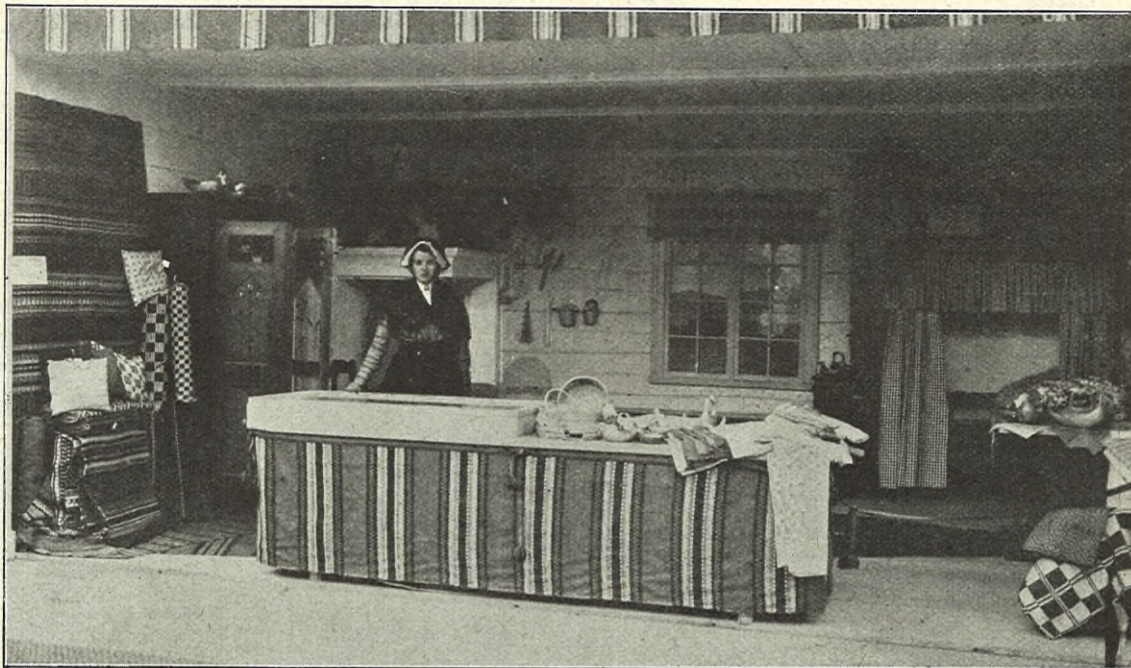
Bilder ur "Svenskt hemlif."

Resultatet af vår julpristäfling.

EN ARTISTISKA SKAPARFÖRMÅGAN har påtagligen slumrat i försommarvärmen, eller vi antaga åtminstone detta som skäl till, att vår pristäfling: "Genrebild ur svenskt hemlif" ej utfallit alldeles så konstnärligt gifvande som vi hoppats. Priset, 100 kronor, har därför ej kunnat gifvas helt åt någon af de i täflingen deltagande, utan delas detsamma mellan de två bästa täflande, nämligen herr **Almar Bech, Uppsalagatan 17, Stockholm**, för "Gamla visor", och målarinnan fröken **Lilly Segerdahl, Leksand**, för "Kring spinnrocken", hvilka alltså erhålla 50 kronor vardera. Dessutom ha prisdomarna ansett sig böra utmärka fröken **Hildur Söderberg, Kungsholmsstrand 121, Stockholm**, med hedersomnämning för hennes teckning "Firning"; desslikes signaturen **Kaktus** för den humoristiska familjescenen: "Åskväder".

I mån af utrymme ämna vi i några följande nummer meddela såväl de prisbelönade och med hedersomnämning utmärkta bilderna

Västerbottens hemslöjd på Baltiska utställningen. A. Möllman foto.

Längs hemslöjdsgatan på Baltiskan.

I.

Västerbotten och Jämtland.

OM SIG BÖR, AR DEN I EN AF Industrihallens sidokomplex inrymda hemslöjdsutställningen förlagd så, att man rätt väl kan följa kartans placering af de olika landskapen. Sålunda påträffar man främst i högra raden utmed "hemslöjdsgatan" det nordligaste af de utställande länen, Västerbottens, och det blir ju därför naturligt att börja med det. För en skåning, van vid slätthäradenas *embarras de richesse* i fråga om formernas och färgernas yppighet, ter sig kanske denna afdelning — genom sitt måhända anspråklöst förefallande yttre eller kanske blott på grund af föruffattad mening — vid ett första ögonkast blek och torftig. Men det skall visa sig vara en falsk föreställning, om man, som det är all skäl att göra, närmar sig den torftiga interiören, där i ena hörnet en brasa glöder röd i ugnen, och där en högrest, brunögd västerbottniska i sin hembygds allvarligt förnäma folkdräkt med stort intresse och beredvillighet framhåller det karaktäristiska hos sin afdelningens alster. Dessa äro starkt färgade af lappkultur och till stor del utförda af lappar. Sålunda lägger man märke till korgar i skiftande former och storlekar, förfärdigade af fina, skalade björkrötter, en mycket gammal men utdöende slöjd, som förr allmänt idkades till husbehof af nybyggare och nomadiserande lappar. Vidare skålar med fågelmotiv, förfärdigade af masurbjörk, hvarvid materialets växtsätt bestämmer skålens form. Med stor konstskicklighet har en lappgubbe på pappersknifvar, knifskaff och slidor af renhorn komponerat och utfört en bränd ornering på fri hand med på en gång fantasifulla och dekorativa motiv från norrlandsk natur. Alldeles ensam är en annan utställare om en gammal fin konstslöjdsteknik, som säkerligen på grund af det hårda och fålamodsprövande

.....
som ock ett eller annat prof på de gryende, men ännu mera outvecklade tecknartalanterna.

Stockholm 1 juli 1914.

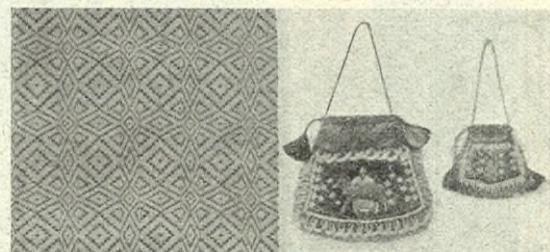
Redaktionen af Idun.

arbete den kräver för öfrigt fallit i glömska bland lapparna, nämligen väfnader och broderier med tenntråd och pärlor. Botten till dessa, särskildt de broderade väskorna, är hållen i starka, varma färger. Dessa tenntrådar repas först genom olika stora hål i en benskifva så nära den önskade finleken som möjligt och spinnas därpå delvis med tänderna. Det är helt enkelt förtjusande arbeten, som med detta förfaringsätt åstadkommit.

Midt emot Västerbotten träffa vi en rad af interiörer från Jämtlands län. Af Föreningen Jämtslöjds praktfulla utställning har Idun redan för ett par veckor sedan kunnat meddela en bild. Den i varmt brunt hållna interiören — det varma rödbruna i trä och väf är karaktäristiskt för Jämtland — domineras af en magnifik mörkgrön täljstensugn från Handöl. Hvad är det då för ett underbart trä, detta varmt dunkelröda med den påtagliga storsvågiga ådringen, mellan hvilket ofta till svart djupnande nät purpur och blod tycks glimma till ur själfva träets djup? Det är helt enkelt fur, kärnfrisk fur, i den säregna behandling, med syror och bränning, som jämtarna förstå gifva den. En matta i en sammetslen schattering af ljus och mörkt grått i tungformig mosaik betäcker golvet i Jämtslöjds stuga, ett alster af landskapets präktiga sniljeflossa. Praktfulla "ryor" i diskret färgade, men likväl ofta ett österländskt raffinemang sig närmande krabbasår och andra mönster betäcka väggar och hvilomöbler.

I en särskild liten interiör på ena sidan om Jämtslöjd finnes en afdelning skolslöjd från Jämtland och på den andra en kollektion Flodasmiden. Intill den senare följer så Föreningen Härjedalsslöjd, Sveg, med en rumsinteriör, hvilkens alster förfärdigats af föreningens medlemmar och som i väfnader och möbler framvisa de nyss framhållna jämtländska karaktäristika med någon individualisering.

BENVENUTO.

Tenntrådsarbeten från Lappland.

“Cecilia” och hennes kunder.

Några ord om arbetsglädje och friskt humör.

AROMDAGEN, NÄR JAG VAR uppe och provade hos fröken Cecilia Nilsson, fick jag af en händelse höra att hon i vår sytt kappor och dräkter åt stockholmarna i 40 års tid.

Jag föreslog naturligtvis att hon skulle jubilera och låta intervjuas sig, men hon bara skrattade och slog med händerna och sa att jag var tokig och hon en gammal, anspråkslös människa, och att det kom aldrig i fråga att göra affär af en så enkel sak som hennes syfvelier.

Nu måste hon i alla fall förlåta att jag tar hennes 40-års jubileum som sömmerska till utgångspunkt för en betraktelse öfver arbetsglädje och godt humör.

Ända sedan jag var barn har hon sytt och vändt och ändrat och rustat upp mina kjolar och kappor, och hon har gjort det, som hon själf brukar säga: ”Med lif och lust”.

Nog minns jag, när man kom upp till henne sedan skolan var sluf på middagarna. Den tiden, för cirka 15 år sedan, hade hon inga bestämda proffimmar, och hennes stora hörnrum vid Malmskillnadsgatan var proppfullt af människor, som på en stor läkaremottagning.

Där kilade man in sig i en vrå och läste sina läxor. Och allt emellanåt skyndade ”Cecilia” smågnolande genom rummet och gaf en i förbifarten en uppmuntrande nick. Men när man suttit där troget halfannan timme, kunde sina läxor, och äntligen var i tur att bli insläppt, hände det inte sällan, att hon utbrast: ”Ånej! var det fröken, som satt där borta i vrån? Det är inte färdigt att prova i dag, inte —! Men i morgon, fröken lilla — i morgon!” Och så nickade hon fröstande och vände sig till den nästa i ordningen.

När man nu påminner henne om alla lidanden hon låtit sina kunder utstå, skrattar hon bara, och säger: ”Jaa, och så blef de förargade på mig och gick ifrån mig på ett år eller par, men så kom de tillbaks igen.” — Ja, dumma hade de varit annars! Ty när man äntligen slapp in i profummet, om det också var långt lidet på middagen och hon stått och provat hela dagen, kunde man vara viss att finna henne hvisslande och smågnolande och lika oförbrännelig i sitt intresse för såväl den nya promenaddräkten som de gamla ändrade paltorna.

”Så där ja! fröken, gå ett slag nu! Det blir en fin kjol det där, fröken! det svarar jag för,” — och så gnolar hon en stump och svänger en rundt som en docka, tar in ”en tanke” på ett håll och släpper ”en aning” på ett annat. Och när man uttrycker sin belåtenhet öfver sin uppfiffade bild i spegeln och säger, att ”den här dräkten ser ut att bli mycket lyckad,” nickar Cecilia med en knappnål i munnen och bekräftar ens förmodande med ett eftertryckligt: ”det är meningen det!”

Och så kommer dräkten hem — numera oftast på utsatt tid — och räkningen är rörande liten.

Cecilia Nilsson har den verkliga arbetsglädjen och den suveräna likgilligheten för de kalla och glimmande fingestår som kallas mynt. Skulle hon göra skillnad på sina kunder blef det helt visst till de mindre bemedlades fördel. Allt krus är främmande för hennes rättframma, varma och temperamentsfulla natur.

När hon arbetar är det med något af artistisk skaparglädje, som gränsar till inspiration, man kan förstå det, när hon på tal om mönster utbrister: ”Inte till enkla skräddardräkter, fröken! Det behöver jag inte. Då ser jag bara figuren för mig och så klipper jag.”

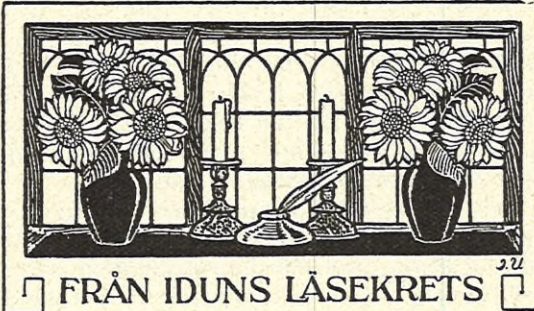
Kan man inte bli glad att bara höra något så originellt och friskt?!

Fröken Cecilia i profningstagen.

Ja, henne äro vi stockholmsskor skyldiga vårt hjärtliga, varma tack, inte bara för alla de otaliga dräkter hon sytt åt oss och alla rundskurna kappor hon ändrat till paltår och alla kjolar hon vändt utan allra mest därför, att vi i henne lärt känna en varmhjärtad kvinna utan beräkning med stor arbetsglädje och oförbränneligt friskt humör.

AVA.

Med anledning af artikeln ”Kvinnorna och landet.”

DET BESLUT, SOM SPRANG FRAM hos oss, var därför: Gör en insats för att skapa en upplyst folkvilja,” skriver Eira Hellberg i sin uppsats ”Kvinnorna och Landet” i Idun den 14 juni.

Det är vackert sagt och landsvänligt tänkt. Det är bara det, att när ett rum skall upplysas, kan upplysningen komma antingen från sidorna eller uppifrån, och det skulle ju kunna hända, att programmet för ”Kvinnorna och Landet”, hvilket till sin arbetsuppgift har ökandet af den politiska insikten och ett effektivt försvar enligt den militära sakkunskapens oefftergiftiga kraf, i somligas tanke blott är upplysning från en sida.

”De grundprinciper, som i stort sedt ena oss, äro, att vi inse och erkänna krafvet på — — kvinnans politiska rösträtt etc.”, fortsätter hon och tillägger ett par rader längre fram: ”Vi veta, att den är vår med utvecklingens gång,” och detta är ju intelligent resoneradt, men som rösträttskvinna kan jag inte godkänna hennes andra uttalanden om kvinnorrösträtten.

Må vara, att ”Kvinnorna och Landet” inte är en bittert kämpande kvinnosaksförening (någon sådan finns ju ej heller annars i Sverige), som hänsynslöst ropar på sin rösträtt; må vara, att de inte ens ”arbeta för rösträtten,” en af deras grundprinciper, det blir deras sak, men nog förefaller det, som om inte föreningen vore fofad just på den grundprincipen.

Och ehuru jag inte på något sätt vill uttala mig om föreningens uppgift: ”Att sprida politisk kunskap till dem som bestämma öfver oss och de våra?” eller ens fråga hvilka pedagogiska objekt

*) Kurs. af förf.

som afses, anser jag mig ha rättighet att bestämdt opponera mot härnadan citerade fras, som kommer omedelbart efter det sorgsna uttalandet om beroendet af den ännu upplysta ”folkviljan” under valdagarna i april. ”Kanske var taggen skarpare,” heter det, ”därför att kvinnor funnos, som med hänsynslös energi fordrade, att deras hufvudfråga: kvinnans direkta inflytande på statens ärenden, skulle afgöras före allting annat.”

Den som skrifer detta har med intresse tagit del af hvad kvinnor skrivit om den politiska kris, som gjort att vår rösträttsfråga inte som kungl. proposition kommer fram vid sommarriksdagen, och med stor ledsnad sett, att excellensen Hammarskjöld anser, att den hör till de frågor som äro af partiskiljande art. Den är det, tyvärr, men den borde inte vara det. — Jag har också talat med många kvinnor, ledare och andra, men ingenstades påträffat denna ”hänsynslösa energi,” som ropar på rösträtt framför allt annat.

Jag har funnit en helt naturlig smärta, någon bitterhet och någon harm öfver att väntetiden ytterligare skall förlängas; misströstan om att alls nå målet hos ett fåtal; fast beslut att inte uppge hoppet eller verksamheten hos flertalet och en lika fast öfvertygelse om, att det blir till statens nytta, i goda dagar och onda dagar, i fred och i krig, att kvinnorna så snart som möjligt få taga aktiv del i allmänna angelägenheter. Och först och främst har jag hört en ofta uttalad förhoppning om att högern, med fästad afseende vid sina kvinnors energi och arbete under valkampanjen, skall inse, att dessa kvinnor inte blott duga att springa ärenden, utan till själfständiga medborgare.

ELLEN WESTER.

Sju noveller om “de själf försörjande”.

VII. I ANDRAS HUS.

Af SIGNE BJÖRKLUND.

(Forts. o. sluf.)

HAN TOG MILDT HENNES HAND och vek af uppåt en liten mörk tvärgata. ”Kom — vi kunna talas vid bältre, om vi komma ur folkströmmen.”

Undvikande de stora stråkvägarna, vandrade de länge under allvarligt samtal och skildes först sent utanför Olgas port.

Ovanligt tidigt satt Hugo följande morgon vid arbetsbordet. Han hade fått tag i en sak, som var inlämnad för reparation, en gammal sopples af silfver, som blifvit bräckt vid skaffet. Den satt han och vände och bände på. Den inre lyckan strålade ur hans ögon och skälde i hans bröst. Han kunde icke lita med den.

Plötsligt vägde han bakut på stolen och sade till kamraten: ”Nu är det färdigt — hör du, Verner!”

Denne såg upp. ”Det gick rasande fort, det!” sade han med en skämtsam blick på den illa åtgångna slevven.

Hugo tog den i det långa skaffet och hötte åt honom. ”Är du spydig, din —” sade han skrattande. — Jag ville säga: nu är hon min — Olga.”

”Jaså,” svarade Verner torrt. Inom sig tänkte han: ”Hon är besegrad nu då, staccars tös. Då blir glädjen icke lång.”

”Du vet inte, du, hur jag led Tantali kval, när hon gick här, och man fick bara se och inte röra —”

”Ajo, jag tror det syntes. Men du gjorde visst inte alltid som de snälla barnen!”

”Kanske inte! Nå — men i går blef det klart. Nu växla vi ringar till jul, och så gifva oss till sommaren.”

”A tusan!” Verner blef i hög grad förvånad. — Det gick ju riktigt ordentligt till.

”Hvad säger mor din?” undrade han.

”Jag har inte talat med henne än,” svarade Hugo. ”Hon kommer nog att sätta sig på tvären — det är jag beredd på. Men jag

sköter nog gumman! Det brukar inte stå länge på, förrän jag lindar henne om fingrarna."

Det var hans sätt — ett dumt sätt — att tala öfvermodigt och vanvördigt om sin snälla mamma. Men han menade ej så illa. I grund och botten återgäldade han sonligt hennes ömhet och rättade sig till och med i många fall efter hennes önskningsar.

"Vill du nu höra mina planer?" forffor Hugo. "Jag har funderat på lifet af hvarje den sista tiden."

Han steg upp och började gå fram och tillbaka på golfvet. — "Jo, ser du, jag har varit ledsen att vår affär gått ner, som den gjort, alltsedan pappa dog. Morsgumman är en försiktig general; hon har hållit oss vid reparationer och sådant smått. Det har gått ihop och icke mer. Så har hon ju litet räntor. Men nu tänker jag ta tyglarna. Mamma skall inte bli lidande på det."

Han började utveckla hur han tänkt sig affärens upptryckning med specialisering på konstsmiden, anställning af flere arbetare och omsider öppnande af en bod. Verner lyssnade glad. Det var något för en ung mans ärelystnad! — "Du, som är gammal och van," sade Hugo, "skall bli min högra hand, som man säger. För öfrigt tänker jag själf ligga i också. Jag kan, bara jag vill."

Och de fördjupade sig båda i framtidsplanerna.

Slutligen yttrade Verner: "Men du skulle ju bli operasångare —"

"Hm," svarade Hugo, "det har jag slagit ur hågen. Jag har slutat med lektionerna för längese'n. Visste du icke det? Sedan jag på allvar började fundera på att gifva mig, har jag kommit på andra tankar. Men sången älskar jag ändå — kommer alltid att göra det — och jag behöfver ju inte alldeles lägga bort den för egen del heller."

"Nej, visst," sade Verner, "men du tänker inskränka dig till att sjunga vaggvisor för dina barn."

Hugo skrattade.

"Ja, det blir väl något i den vägen!" sade han. "För öfrigt skall jag säga dig: konstnärsbanan är mig ingen bekväm väg; jag har icke lust att gå den. Hellre är jag en enkel handverkare med lugn och ro än en stor artist med alla hans lagrar — och förnen."

Juldagen firades förlofningen hos snickare Ström. Hugo var ensam där och intog genom sitt vänliga väsen hela familjen. De gamla bröstade sig på förhand öfver en så fin och hyggelig måg. Barnen vann han med sötsaker och lustiga lekar och påhitt.

Sedan hade de unga tu en kväll gått på operan, och en söndagsafton hade Olga varit uppe och nigit för sin forna malmor, som hon numera skulle kalla svärmor. Men som den unga flickan stod kvar i sin tjänst, voro tillfällen för fästman och fästmö att råkas ganska få.

En dag frampå nyåret hade Olga emellertid blifvit bjuden till Rosendals på middag och hade fått sin frus löfte att gå.

Det var en klar och kall dag. Nattens snö låg kvar på den hårdt frusna marken. Hon kom ur Nygatans mynning, och framför henne låg Kornhamnstorg badadt i vintersolsken. Uppe på Söder glänste alla taken som guld. Hon gick från trottoaren öfver till stånd-sidan, följde utmed raden och tittade lifet på varorna. Hon mindes huru hon förr mången gång sprungit mellan stånden barhufvad, blåfrusen, endast svept i sin lilla schäl, och tänkte på att hon följande vinter som fru skulle gå samma vägar, klädd i kappa, hatt och handskar. Och hon kände sig

stolt och glad. När en månglerska tillropade henne: "Skall det vara något, lilla frun?" — log hon strålande belåten och svarade: "Nej tack, — inte i dag!" Så sneddade hon öfver körbanan mot porten; ty nu var hon framme.

När hon kom in i den gamla mörka förstugan, blef hon i hast allvarsam. Och medan hon steg uppför de slitna stentrapporna, fick hon hjärtat i halsgropen, mest för att hon tänkte på Albertina. Nog litade hon på Hugo, nog höll han henne kär — men han hade jämt så gladt och öppet talat om den där flickan. "Hon är förtjusande!" hade han alltid sagt och sett litet retsam ut. Olga kände nästan ägg mot den okända. "Jag skulle inte vara rädd, om vi bara vore gifva," tänkte hon. "Men nu bor hon där i köket, och jag är så långt borta." —

Vid hennes ringning öppnades dörren af en piga, icke gammal, men ovanligt ful — rödögd, striphårig och sned i axlarna. Olga stammade en häpen fråga, om hon vore hos Rosendals, hvilket flickan bejakade. I det samma kom Hugo — intet tvifvel mer! — och tog henne i famn. När hon slöt sig intill honom, passade hon på att hviska i hans öra: "Hvem är människan?"

"Det är ju Albertina!" sade Hugo leende. "Det är sant — ni känna icke hvarandra."

Olga gaf sin fästman i hast en förebrående blick. Därpå räckte hon sin hand åt den främmande. Den fula flickan tog den och klämde kraftigt till, i det hon sade något sådant som: "Roligt, att få se herr Hugos fästmö!" — Å, hvilken röst! — skrockande som en gammal hönas — men med ett omisskännligt tonfall af uppriktig vänlighet.

Under middagen, i hvilken utom familjen endast Verner och Lisa deltog, blef Olga gifvetvis föremål för den mesta uppmärksamheten. En viss blyghet klädde henne ej illa. Svårast tyckte hon det vara att ofvunget säga "du" till Hugos systrar, Sigrid och Clara, hvilka hon minst lärt känna under sitt årslånga vistande i huset.

Vid efterrätten och portvinet skulle Verner hålla festtalet; men det lyckades ej bättre än att Hugo, som han hufvudsakligen adresserade sig till, då och då måste hjälpa under. När talaren äntligen fått fram slutklämmen, ett: "Lycka till, Hugo och Olga — ja, jag säger Olga som förr!" höjde den unge fästmannen sitt glas och svarade: "Tack, vän Verner, tack! — Jag önskar dig af allt hjärta med det snaraste en lika stor lycka som min!"

Stora, långa karlen rodnade. "Snickersnack!" sade han afvärjande. "Hvar skulle den komma ifrån? Mig bryr sig ingen flicka om."

"Stackars Verner!" ropade Hugo skrattande. "Han börjar bli pessimist på gamla dagar."

"Stackars Verner!" tänkte Olga och såg mildt på honom, "du har ögon och ser icke!" Hon vände förstulet blicken från honom till Lisa, som satt och vek sin servett under kraftigt bemödande att se oberörd ut. —

På aftonen, i familjekretsen kring förmakslampan, började svägerskorna smått retas med Olga om Hugo. Sigrid sade: "Mamma har i tjugofyra år gjort allt för att klema bort honom. Nu blir det din sak att försöka göra en karl af honom!" — Och Clara ifyllde: "När jag gifter mig, skall det då inte bli med en familjegosse! Ack, du får nog inte roligt, Olga! Hugo är kinkig på maten — ja, kinkig på allt!"

Hugo sade ingenting, han. Olga teg också, men hon log, där hon satt bredvid honom i den gamla blå soffan.

"Retas icke, flickor!" sade fru Rosendal och satte på sig glasögonen för att bättre

se vid hoptagningen af strumphälen. "Jag känner Hugo bäst och vet, att det icke finns många gossar, som är som han. Du, Clara, kan vara glad, om du en gång får en sådan man! — Det blir nog bra, min kära flicka," forffor hon med en nick åt Olga, "om du bara vet att iakttaga en hustrus skyldigheter. För Hugo svarar jag. Han är en guldgosse alltigenom. Du får det bra, om också — det vill jag icke förtiga — din gladaste tid nu sjunger på sista versen. Ty när man blir gift, kommer pröfningar och bekymmer alltid — ofta sådana som man minst väntat."

"Ja, det ha alla sagt," inföll Olga, "pappa och mamma predika det jämt för mig." Men hon tycktes ej fästa sig vid de dystra spådomarna; hon såg på Hugo och log ljusst och gladt.

"Du tror mig icke nu," sade den gamla frun, "men vänta bara! Lifvet blir ingen dans på rosor. — Hör, mina barn, han I läst vigselformuläret? Det brukade pappa och jag läsa tillsammans, när vi haft ledsamheter af något slag; och vi hämtade allid hvar och en för sig uppbyggelse af det. — Clara, gif mig psalmboken!"

Clara tog den på nothyllan bredvid pianot och räckte åt modern. Sedan böjde hon sig ned och hviskade till sin syster: "Nej, nu blir det för höglidligt! Kom, så gå vi ut till Lisa ett tag!"

Fru Rosendal bläddrade, fick upp "om brudvigsel", makade glasögonen till rätta och satte den lilla boken fält under lampan. Med ljudlig och snart rörd stämma började hon läsa formuläret, medan de båda unga, bakåtlutade i soffan, kysstes och smektes som förlofvade pläga.

När den gamla frun slutat, smällde hon boken i bordet midt framför dem och utbrast: "Ni hör ju icke på! Hvad tjänar det då till att jag läser för er! Men lofva mig —" hon räckte ut sin hand mot sonen — "att du tänker på hvad gamla mamma sagt — om hvar trösten finns — en gång, när lifvet icke bara är solsken längre."

Hugo fattade moderns hand. "Ja, mamma. Vi skola aldrig glömma den här stunden," sade han, böjde sig ned och kysste den. Och Olga följde blygt exemplet.

Hugo lade åter sin arm om hennes lif och drog henne intill sig. Hon slöt ögonen och log, tacksam för allt godt hon njöt och njutit. Hon mindes ej, att hennes unga lif redan haft kval och frestelser; hon tyckte att hon alltid varit glad och lugn som nu. Och med ljus tillförsikt såg hon framtiden till mötes. Skulle sorgerna komma — nåja, det blef tids nog att sörja då. Nu kunde hon ej annat än glädjas. Hugo höll henne kär. Och Hugos mamma — det kände hon så visst — hade i denna kväll blifvit henne en ny mor.

Och Sigrid och Clara hade blifvit hennes snälla systrar. Nu öppnade de dörren på vid gavel och ropade gladt: "Mamma! Hugo! Lilla Olga!" — De hade dukat fram vin, äpplen och nötter på salsbordet och fändt julgranen. Full med ljus och glitter stod den strålande från golf till tak i det låga, trefna rummet.

REINHOLD NORSTEDT SOM KONSTNÄR och människa har erhållit en ståtlig minnesvärd i en af amanuensen Erik Wettergren på Sveriges Allm. Konstförenings uppdrag utarbetad monografi, prydd med talrika afbildningar af konstnärens verk. Under författarens sympatiska ledning får man där följa den noble och varmhjärtade färglyriker från det landligt idylliska barnhemmet i Vingåker till de sista stunderna i Stockholm och samlar under tiden en fyllig bild af den utmärkte landskapsmålaren och etsaren, liksom af den ej mindre rikt begåfvade människan. En fullständig katalog öfver Reinhold Norstedts verk kompletterar det förtjänstfulla arbetet.

**BÄSTA SNITT-
OMSÖRSGFULLASTE ARBETE-
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET.**

skäras de till hårdt skum slagna ägg-
hvitorna och massan hälls i en väl
smord omelettpanna och gräddas i
varm ugn, tills omeletten stannat och
fått vacker, gulbrun färg.
Den stjälpes upp och fylles an-
tingen med fint skuren stek i sin
sås eller med stufvad kalfnjure.

Herrgårdsstek (f. 6 pers.) 1 1/2
kg. mellanfranska eller innanlår
1 1/2 hg. späck, 2 tsk. salt (10 gr.)
1/4 tsk. vitpeppar, 3 msk. smör (60
gr.), 1 lit. kokande efterbuljong, 1 la-
gerblad, 2 små rödlökar, 6 krydd-
pepparkorn, 2 ansjovisar, 2 msk. kon-
jak, 1 msk. ättika, 1 tsk. sirap.
Beredning: Köttet förberedes och
späckas, ingnides med en blandning
af vitpepparn och saltet och bindes
med segelgarn (förut doppat i hett
vatten), så att det får vacker form.
Smöret brynes i en stekgröta, som ej
bör vara större än att köttet nätt
och jämt rymmes däri. Steken lägges
i och brynes tills en vacker brun skor-
pa bildats, då buljongen spädes på.
Ofvanpå steken lägges lagerbladet, de
skalade lökarna, kryddpepparkornen,
de rensade, urbenade ansjovisarna och
sist tillsätts konjak, ättikan och
sirapen. Locket lägges på, och köt-
tet får sakta steka, tills det är mörkt,
eller omkr. 2 1/2-3 tim., hvarunder
det vändes några gånger. Steken läg-
ges upp på varmt fat och skäres
för vid bordet. Serveras med gröns-
sakspastejer och salader samt afredd
sås, tillsatt med grädda.

Grönsalad med skarpsås (f.
6 pers.). 2 medelstora salads-hufvuden.
Skarpsås: 1 hårdkott ägg, 1 rå
äggula, 1/4 tsk. salt, 2 tsk. socker (10
gr.), 1/4 tsk. vitpeppar, 1/2 tsk. torr
eller fransk senap, 1 1/2 msk. ättika
eller vinäger, 1 1/2 dcl. tjock grädda.
Beredning: De hårdkokta ägg-
gulorna passeras genom siht och rö-
ras väl med de råa äggulorna, kryd-
dorna, senapen och vinägern, därefter
tillsätts den till hårdt skum slagna
grädden och säsen afsmakas noga.
Saladshufvudena sönderplockas, stjäl-
karna borttagas, bladen sköljas väl
och skakas i en duk, så att de blifva
torra; de största bladen skäras sönder.
Bladen läggas i en saladsskål,
såsen hälls öfver, och saladen om-
röres försiktigt. Garneras med den
hårdkokta ägghvitan, skuren med le-
gymknif i vackra strimlor och ser-
veras till färserade ägg och stekt
kött.

Stufvade spritärter (f. 6
pers.). 1 lit. spåda spritärter, omkr
5 lit. ospritade, 10 små färiska mo-
rötter (karotter), 1 tsk. socker (5 gr.),
1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt (8 gr.).
Sås: 1 1/2 msk. smör, (30 gr.), 2
msk. mjöl (20 gr.), 4-4 1/2 dcl. ärt-
spad, 1 msk. finhackad persilja.
Beredning: Ärtorna behandlas
på vanligt sätt. Morötterna sköljas,
skrapas, sköljas ånyo, torkas och skä-
ras i fina tärningar. Ärtor och moröt-
ter påsätts i kokande vatten, tillsatt
med salt och socker, och få sakta
koka, tills de äro mjuka, då spadet
frånslas och tillvaratages. Smör och
mjöl fräses 2 min., ärtspadet spädes
på, och säsen får koka 5 min., ärtorna
och morötterna illäggas tillika med
persiljan, och stufningen afsmakas.
Serveras till stekt fisk, bräckt skinka,
färser m. m.

Frikandau på gädda (f. 6
pers.). 1 gädda på 1 1/2 kg., 1 msk.
salt (15 gr.), 1 1/2 hg. späck, 3 dcl.
fiskbuljong, 2 dcl. hvitt vin, 4 per-
siljstjälkar, 5 vitpepparkorn, 1 la-
gerblad, brynt socker (1/2 msk. strö-
socker, 1 msk. vatten).
Beredning: Gäddan urtages, sköl-
jes väl och torkas. Skinnen afdrages
med fjällen på; hufvudet får sitta
kvar, men gälarna klippas bort, lika-
så fenorna. Fisken kan äfven skä-
ras i fileer, då skinnsidan lägges mot
skärbrådan och köttet skäres försik-
tigt löst från skinnet. Gäddan ing-
nides med 2 tsk. af saltet och får
ligga 1 tim., hvarefter den ånyo tor-
kas och späckas i täta rader med
1/2 hg. af späcket, skuret i jämna,
fina strimlor, hvilka doppats i resten
af saltet. Resten af späcket, som
bör vara skuret i flata skifvor, läg-
ges på botten af en mindre fisk-
kittel. Gäddan lägges därpå, och bul-
jongen, vinet, persiljan, kryddorna och
det brynta sockret tillsätts. Fisken
får därefter sakta koka, med tätt
slutet lock, omkr. 20 min., hvarefter
den uppläggas på varmt serverings-
fat och garneras med persilja samt
små kokta potatisar. Spadet silas,
skummas, afredes, om så önskas, med
litet hvetemjöl, får koka 5 min., af-
smakas och hälls öfver fisken.

Grönsoppa med mjölk (f.
6 pers.). 2 morötter, 1 palsternacka,
1/2 rotselleri, 1 liten purjolök, 1 litet
blomkålshufvud, 3 msk. smör (60
gr.), 1 lit. kokande vatten, 2 tsk.
salt, 2 kkp. färiska ärter, 4 msk. mjöl
(40 gr.), 1 lit. mjölk, 1/2 hg. spenat,
1 msk. finhackad persilja, socker,
vitpeppar, 2-3 äggulor, 1 dcl. tjock
grädda, 1 msk. kallt smör (20 gr.).
Beredning: Rötterna ansas på
vanligt sätt och skäras i små tär-
ningar, purjolöken skäres i fina strim-
lor, blomkålen rensas, fördelas i klyf-
tor och får ligga i ättikblandadt vat-
ten 1 tim. Rotsakerna och purjon
fräses väl i hälften af smöret, sät-
tas på i det kokande vattnet, tills
de äro till hälften mjuka; då illä-
ggas den sköljda blomkålen samt är-
terna och alltsammans får koka fär-

Senaste nyhet!

Prym's "Parforce"

Fjäder tryckknäppen

Enastående i sitt slag.
Sluter mycket noggrant till.

Öppnar sig i denna riktning förvånande lätt.

I denna riktning aldrig.

Fullständigt uteslutet att de öppna sig själva

Absolut dragsäker lif- & kjolsprunds-knäppning.

Ofvanstående fabrikat
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
Stockholms Barneklipping, Drottninggatan 66.

SJU dagar i veckan läses en annons i **IDUN**

Husmödrar som äro praktiska använda **Gahns Skursåpa** till sina diskbankar, kökskär, golf och allt omöladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK
Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND**
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmöderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 5-11 JULI 1914.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt omelett; mjölk; kaffe eller te med skrädd kaka. Middag: Buljong med grönsaker och ostrutong; fiskkroketter med champinjonsås; herrgårdsstek med grönsalad med skarpsås och pressgurka; jordgubbar med grädda.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppvärmd stek med makaroner och ansjovis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade sockerärter; krusbärskräm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med rostad bröd; frikandau på gädda med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; sillpölsa; ägg; mjölk; kaffe eller te.

Middag: Pudding af kött med risgryn med smält smör; saftsoppa med klump.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt köttpudding (rester från onsdag); ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa med mjölk; fläskpannkaka.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med skinka och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Biffstek med potatis; sur mjölk med pepparkakor.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kalla bifår (rester från fredag) med stekta ägg. Middag: Laxpudding med äggstanning; rabarberkräm med mjölk.

RECEPT:
Kokt omelett (f. 6 pers.). 5 dcl. mjölk, 40 gr. smör, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 60 gr. hvetemjöl, 5 ägg.
Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.).
Beredning: Mjöl, smör och socker få koka upp, mjölet vispas varmsamt i under full kokning och massan får koka, tills den släpper pannan, då den hälls upp, och äggulorna röras i en i sänder. Sist ned-

BÄST ÄR **EKSTRÖMS JÄSTMJÖL**
ÖREBRO KEM-TEKN. FABRIK.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda. SINGER & Co
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler på alla större platser.

A.C. SVENSSONS KNÄCKEBRÖDSBAGERI GÖTEBORG
Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant: **Dir G. Hjort af Ornäs.**
Tel.: 11 & 929.

För hvitlackerung finnes ingen färg som bättre ägnar sig därtill än emalj-färgen **Chinalack.** Hållbar, spegelblank, porlinsinhard. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Tag inga mindrevärdiga efterapn. Svensk, med gulmedalj belönad tillverkning. Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & Co. A.-B., Göteborg och Stockholm.**

Alla svaga barn böra få Apoteket Vasens stärkande Järnpreparat **•Ferrol•.** Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas. Aptitgivande ökar det hastigt kroppsvikten. På alla apotek till 2 kr. fl.

SELMA & LYDIA JANSSONS BAGERI & KONDITORI
3 min. 4 **STORGATAN 4** midt för fr. Nybron. 4 Öst. kyrka. Försäkl. varor! Beställningar sändas till hemmen, ångbåtar och tåg. Servering af kaffe, thé, chocolat m. m. ALLM. TEL. 1376. RIKS 3812.

HULTMANS RENA CACAO pr hg 45 öre

Obs.! **VARUMÄRKET "FYRTORNETS"** Svenska **Sardiner** i finaste **Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.**

Sophie Ljungström & Co Handskaffär. Etabl. 1879. **Rekommenderas.** 48 Mästersamuelsgat. 48, Stockholm.

Hafva Edra barn fallandesjuka skrif till Fru Olga Bot, Skänegatan 72, Stockholm.

Patent. Hafre-Gryn. Hafre-Mjöl.

Gyllenhammar
Köp röda originalpakerer
30 portioner gröt för 55 öre.
Obs. Gyllenhammars Hafre-Must. Rismjöl.

Den berömda "Huanaco"
Cacaon 2.90 kg.
är ovillkorl. största fördel att använda.
Percy F. Luck & Co H. A.-B.

Annonsera i Idun!

KOCKUMS
Grytor Ny modern modell Utan ring
passande till hvarje ringsats och utan ring, lätta att hålla rena. Blå emaljerade, svarta och hvita. Silpade och osilpade. Säljas hos järn- och Bösättningsaffärer. I parti hos **Kockums Jernverks A.-B.** Försäljningskontor och **KOCKUMS JERNVERK, Kallinge**

Ärade halfårs- och kvartalsprenumeranter erinras härmed om vikten af att utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets senare hälft, för att därigenom undvika afbrott i tidningens regelbundna expedition.

"Sagroid-piller" (Inregistrerat)
har i ca 20 års tid hävdad sin ställning som ett **milt och oskadligt avföringsmedel.** Utmärkt skyddsmedel mot de flesta mag-sjukdomar. Innehåller Sagradabarkens verkamma beståndsdelar och är en lika enkel som verksam medicin.
För varje år ökas användningen i de skandinaviska länderna. OBS! Då det i handeln förekommer flera efterapningar hava vi setit oss nödsakade att förändra pillerens tidigare namn, **Sagrada-piller B. & K. till SAGROID-PILLER,** för att allmänheten skall kunna tillse att vår uppskattade medicin verkligen erhålles, då densamma begäres. Se därför alltid efter att å omslaget är tilltryckt **"Sagroid"** Priselönt i Stockholm 1897, i Bergen 1898. Grand Prix och guldmedalj i Paris och Bryssel 1907.
En gros: **KRONANS DROGHANDEL, Göteborg.**

Bäcksin's Amerikanska Jästpulver

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE

FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

dig. Grönsakerna läggs därefter med hälslef i soppskålen och spadet användes till soppan. Resten af smöret fräses med mjölet 2 min., spadet och den uppkokta mjölken spådas på, den rensade, sköljda och skurna spenaten lägges i och soppan får koka under rörning 5 min. Persiljan tillsättes, soppan afsmakas med kryddorna, afredes med de uppvisade äggulorna samt grädden, får sjuda och hålles öfver grönsakerna och det kalla smöret i soppskålen. — I enkla fall kunna äggen och grädden uteslutas.

Fläskpannkaka (f. 6 pers.). 4 ägg, 1 lit. mjölk, omkr. 150 gr. mjöl, 350 gr. lättsaltadt sidfläsk.
Beredning: Äggulorna söndervispas med stålvisp, hälften af mjölken spådas på, mjölet ivispas, och resten af mjölken tillsättes. Smeten

Vikingaregler.

Om aftonen, då du från dagens ävnan och strid kemmer, skall du dina våta skodon väl insmörja, så att de ej efter torkningen hårda och sköra bliva.
Vakta dig dock noga för de onyttiga ämnen, de där sig endast utanpå lädret lägga och använd endast Vikings även i vått läder djupt inträngande Sveviaolja, som lädret smidighet och vattentätthet förlänar och desslikes sulornas slitstyrka mångfaldigar.

Floradol Tvålen

FINNES någon barnkär familj som af kärlek vill taga en 2 1/2 års flicka utan ersättning. Tacksam för svar till »28 års, Wäxjö p. r.

ENERGON

får stå 2 tim. för att svälla, hvar efter de till hårdt skum slagna ägg-hvitorna nedskaras. Fläsket skäres i små tärningar, dessa stekas och upptagas ur sitt flott. Litet af flottet hålles i en annan stekpanna, smeten vispas upp, hålles i pannan och en del af fläsktärningarna strös öfver. Pannkakan gräddas i varm ugn tills den är vackert gulbrun, eller omkr. 20 min. Serveras med socker. Af denna sats fås tre stora pannkakor.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af *Idun* äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 151. Gifves någon växtfärgningskurs under juli eller aug. månader i södra eller mellersta Sverige?
E.—n.
N:r 152. Undrar om någon af Iduns läsarinor vet hur ung, bildad flicka, som önskar plats i England som husmoders hjälp och sällskap, skall kunna erhålla dylik plats? Bör man annonsera i engelska tidningar och i så fall hvilka tidningar vore lämpligast att annonsera i? Tacksam för svar till Carin 19 år.
N:r 153. Gif en medelålders flicka som tänker utbilda sig till husmoder ett råd. Skall jag genomgå husmodersskola eller söka komma i privat familj? Tacksam för svar härå blir Mångårig Idun-prenumerant.
N:r 154. Jag är en ung, fattig flicka. Det enda jag äger är en gedigen skolbildning samt en stark och stor sångröst, som särdeles väl lämp-

par sig för körsång samt gladare visor. Denna har jag hållit på att utbilda men måst sluta på grund af bristande medel. Vore nu tacksam, om någon af Iduns ärade läsarinor ville visa mig, hvar jag skulle vända mig för att möjligen kunna erhålla plats vid någon kör, musikkapell eller hos enskild person. 18 år.

N:r 155. Vill någon af Iduns ärade läsarinor gifva mig ett godt råd, hur jag med största förtjänst bör placera ett kapital på 8,000 kr. Har mycket tänkt på att sätta upp ett litet hönseri — cirka 100 höns — men vet inte om man utan någon särskild lärdom kan få en dylik affär att bära sig. Hvar skulle vara bäst taga en kurs i hönsskötsel? Kan-ske jag kan få någon annan finger-visning på ett lönande yrke. Bondtös.

N:r 156. Beder om upplysning om hur jag trefligast skall möblera ett rum som skall utgöra såväl matsal som sällskapsrum. Har endast två rum samt begränsade tillgångar men vill dock ordna det lilla hemmet så trefligt som möjligt. Själförsörjande.

N:r 157. Hvilken sjukförsäkring med mätliga inbetalningar kan rekommenderas för en i Stockholm arbetande, frägar Själförsörjande.

N:r 158. Vill någon råda mig hvilka växter jag bör anskaffa för att pryda mitt hem. Jag har förut ej varit i tillfälle att sköta blommor och har ej en aning om huru de böra vårdas. Vore därför tacksam få veta, hvilka som lämpa sig för öster- och väster-fönster, norr och söder, och hvilka som bör stå i själfva fönstret och hvilka kunna trivas inne i rummet. Äfven hur de skola vattnas och sättas om. Särskildt är jag intresserad af häng- och klängväxter samt de som äro prydliga vintertid i jag sommartid ej är hemma. Hvar skall jag i Stockholm eller dess närhet köpa större exemplar billigast, då det ju tar så lång tid att drifva upp frö och skott. Svar till Intresserad stockholmsbo.

N:r 159. En fru af medelklassen, 55 år, vaken och intresserad, nyligen inflyttad till Stockholm och därför i saknad af bekanta, undrar om det finns någon förening här af äldre kvinnor, där det arbetas t. ex. för allmännyttiga ändamål och som vill ta emot hjälp af den ensamma? Är varm försvars- och fosterlandsvän. Sällskapskär.

N:r 160. Vore tacksam få veta, hvilken kompetens som erfordras för att erhålla lärarinneplats vid kommunal mellanskola. Är dylik plats fördeaktigare än vid elementarskola? Studentska.

N:r 161. Vore tacksam om någon af Iduns läsarinor kunde ge mig beskrifningen på falsk matjessill, hvilken lär stått införd i Iduns köksalmanack? A. o. C.

N:r 162. Vore tacksam få veta, af enskild eller helst från större hönseri, om ägg med mindre gulvitt fläck på gulan är sjukt och värpt af sjuka höns eller om det är en bildning i ägget och ofarligt; å andra ägg finnas små röda prickar. Sjuk äggvän.

N:r 163. Vill någon af Iduns läsarinor gifva mig recept på wienerbröd, pariser-stänger och falska bisquiter? Tacksam.

N:r 164. Skulle någon af Iduns många läsare vilja ge en ung man upplysning om hvad som fordras för att vinna inträde vid Skogsinstitutets lägre kurs och till hvem skall ansökan ställas? En oerfaren.

N:r 165. Vill någon meddela ett godt förslag till sportdräkt (för cykel-åkning, fotvandring och fjällturer). Äro s. k. strandkofkor lämpliga i fjällen? T. ex. i regn? Uppsalaflicka.

N:r 166. Finns det några böcker hvari man genom självstudier kan lära sig ryska och finska språken. Fiffe

N:r 167. Kan någon af Iduns läsare upplysa mig om namnen på de i vår nyutkomna svenska diktböckerna samt dess författare? E.—r.

N:r 168. Jag har genomgått barnavård i Stockholm, kurs i sjukvård och har vackra betyg från flera platser. Nu önskar jag en plats i Frankrike. Hvar skall jag vända mig och hur skall jag gå tillväga för att erhålla den? Tacksam för svar är Elsa.

N:r 169. Hur konserveras bäst fisk och kött? Är metoden densamma som användes för frukt och grönsaker? Finnas böcker i ämnet? Fru X.

N:r 170. Vore tacksam för recept på några goda, lättlagade sommarefterrätter samt någon sommardryck. Husmor.

Direkt från Schweiz **Schweizer's**

Schweizer-Broderier, parti- och tullfritt till bestånden.

Klädningar från Kr. 8.65

Blusar från Kr. 2.95

Barnklädningar från Kr. 4.35

Bästa Schweizer-Broderier på Batist, Veal, Crêpon, Linne och de modernaste sidentyger. Begär vår nya katalog 10 med broderade prover. Våra broderiartiklar äro endast afpassade, men leverera vi tillskärningemönster i alla storlekar efter beställning.

Schweizer & Co. Luzern, Schweiz

Pensionsförsäkring.

Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn. Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälso- tillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller öck årliga premier. All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår i n. med 4.5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet. Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

I öfver 40 år hafva symaskiner tillverkats vid Husqvarna och fabriken har under hela denna tid målmedvetet arbetat på fabrikatets förbättrande. Resultatet häraf har också blifvit att

Husqvarna

Symaskiner

numera räknas bland de främsta som frambringas. De tillverkas i flera typer och utföranden, så att de kunna erhållas efter hvars och ens behof samt säljas såväl kontant som på förmånliga afbetalningsvillkor

KVINNANS RÄTTSLIGA STÄLLNING I SVERIGE.

Kort översikt utgiven på uppdrag af Årstauställningens kommitté.

Pris 90 öre.

P. A. Norstedt & Söners Förlag.

STOCKHOLMS KORRESPONDENS INSTITUT STOCKHOLM 7

Kartritningskurs.

Skicklighet och kompetens som ritbiträde hos landtmätare, landbruksingeniörer, väg- o. vattenbyggnadsingeniörer, järnvägsförvaltningar o. d. förvärvas fort och säkert genom att genomgå Ingeniör P. A. Wallers välkända kurs i kartritning, som meddelas på korrespondens genom **Stockholms Korrespondensinstitut**, Stockholm 7. Moderat pris. Begär upplysningar.

Från Ystad till Haranda användes

YVY-TVÅL.

Säljes i hvarje välsorterad Parfym- och Herrekiperingsaffär för 50 öre pr st. Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik, Ystad.

Prenumerera på *Idun*!

Bästa Klappkameror 9x12 cm. äro

Stölima I å kr. 26.- med Special-Apparat o. Stenplattor

Stölima II å kr. 48.- med Extra-Apparat o. Vattentätare

Stölima III å kr. 68.- med Dubbel-Anastigmat o. Basulinter

Rikt illustrerad katalog, gratis och franko

Stölmén & Simonsen, Malmö
FOTO-HANDELSHUS

Pristäflan.

Tidningen *Hemtrefnad*, utgiven af Fredrika-Bremer-Förbundet inbjuder härmed till täflan om bästa kortare, populärt skrifna berättelse om minst 6 af tidningens spalter. 2 pris, ett å 50 och ett å 25 kronor utdelas, och förbehåller sig tidningen äganderätt till prisbelönt berättelse. Täflingskrift, försedd med påskrift »Hemtrefnads pristäflan» samt försedd namnsdel insändes före den 10 aug. till redaktionen, adr. Mariefred. Lotten Dahlgren samt tidningens redaktör. Lösnummer af *Hemtrefnad* erhålles af Fredrika-Bremer-Förbundet (pris 5 öre).

Vill Ni ha

ett långt vackert hår? Använd då »Luxur» och Ni får på kort tid det praktigaste hår Ni någonsin kan önska Eder. Grått hår får sin naturliga färg vid anv. af »Luxur». Pris 2 kr., men vi sälja det för endast 1 kr. (+ porto). Detta i sanning enastående erbjudande göra vi på det alla må kunna draga fördel af »Luxur» underbara egenskaper utan att behöfva göra ett djupt grepp i sin portmonnä. »Luxur» är lagligen skyddadt under »The Drug Act», England o. U. S. A. och således inget »värdelöst preparat. När vi anse att »Luxur» blifvit nog känt öfver hela Skandinavien höja vi priset till 2 kr. Uppskjut därför ej att sända efter en sats »Luxur» på prof, utan gör det med snaraste och helst i dag. Varuhuset Regal, Stockholm.

Fin smak!

Möbler.

Stilfulla möblemanger tillverkas med allra största omsorg hos Gideon Nilsson, Linköping.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

BARNSKÖTERS KOR, som genomgått utbildningskurs i Sällskapet Barnavårds anstalt...

SJUKSKÖTERS KETJÄNSTEN i Hyltninge kungöres härmed ledig till den 1 instundande aug.

LÄRARINNA sökes till 1 sept. för 2 barn i 3:dje förberedande och första klass flickskola.

ENKEL, ordentlig flicka, ej för ung, som är kunnig i matlagning och för öfrigt i inomhus föreläggande göromål.

LÄRARINNA, stadsgad, allvarlig, skicklig att undervisa i vanliga skolämnen, språk och musik.

I TJÄNSTEMANNAFAM., som till hösten ämnar bilda skolhushåll i Kalmar, erhålles årsplats för medelålders, duglig flicka.

EN BÄTTRE, anspråkslös, frisk och duglig flicka, villig att deltaga i alla sysslor inomhus.

BILDAD FLICKA, kunnig i enkel matlagning, och som vill sköta hushållet åt ensam, äldre herre.

ENSAMJUNGFRU, helst medelålders, kunnig i matlagning, erhåller plats genast i liten familj.

LÄRARINNA, elementarbildad med goda betyg och någon undervisningsvana, frisk, stark, glad och vänlig.

KOMPETENT BARNSKÖTERS KA, sykkunnig och villig event. medfölja på resor, erhåller god plats i början af augusti.

ENKEL o. BARNKÄR, bättre flicka erhåller plats genast eller i början af juli på landegendom för ett fjärdte husmodern deltaga i föreläggande göromål.

FÖRESTÄNDARINNA för skolhushåll i Ystad önskas. Sökanden bör vara allvarlig och samvetsgrann.

I GODT HEM vid bruk i Södermanland får musikalisk undervisningsvan lärarinna plats för kommande läsår.

ETT FLERTAL goda platser för lärarinnor, värd., sjukskött., kontors-, affärs-, sällskaps-, hushålls- barnfröknar.

I DALARNA, godt hem, får seminariebildad, undervisningsvan, musikalisk lärarinna, plats för läsåret att läsa tredje och fjärde klassens kurser.

I GODT HEM på landet, närheten af Örebro, får bättre, hushållsven flicka, kunnig i matlagning o. s. v., plats i litet hem, där jungfru finnes, medl. af familjen.

A EGENDOM, närheten af Stockholm, får musikalisk, undervisningsvan lärarinna förmålig plats för läsåret.

A HERRESÄTE i Skåne får för läsåret lärarinna, seminariebildad (från högre seminarium) undervisningsvan i skolämnen, språk, helst tyska, musik ehuru ej nödvändigt, plats att läsa med 2 flickor 10-11 år.

BÄTTRE, enkel, snäll flicka villig deltaga i alla i ett hem förekommande göromål, erhåller mot någon betalning mycket god plats i yngift familj i Stockholm.

UNG FLICKA. En ung husmor som väntar en baby i slutet af sommaren, önskar som hjälp en frisk och framför allt ordentlig flicka.

FOR ANSPRÅKSLÖS, bättre flicka - barnkär och ordentlig - finnes plats som verklig hjälp åt husmor i bildadt landbrukarehem i Sörmland.

UNDERVISNINGSVAN musikalisk lärarinna, kompetent att undervisa 2 flickor i ålder 9 år i vanliga skolämnen o. musik.

UNDERVISNINGSVAN, ung lärarinna önskas i höst till egendom utanför Stockholm för en liten nybörjare.

I SEPTEMBER önskas en ordentlig, pålitlig ensamjungfru för fyra personers skolhushåll i Stockholm, där vanligen hela söndagen kan påräknas ledig.

LÄRARINNA, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats för läsåret, goda betyg.

Troende köpman (40 år) i goda omständigheter enklings med 3:ne gossar (minsta 9 år) söker likasinnad, bildad, hurtig husföreståndarinna.

En frisk barnsköterska helst ej för ung, önskas genast att sköta en 2 månaders flicka och en 5 års gosse.

Undervisningsvan lärarinna

villig att undervisa 3 barn i åldern 10-9 år i alla elementarskolans ämnen, afven musik, erhåller plats nästkommande läsår.

En enkel o. ordentlig flicka

kunnig i matlagning samt villig att åtaga sig ensamjungfruplats, får plats nu genast i familj, som under sommaren vistas på landet.

Befattningen såsom sjuksköterska

å epidemisjukhuset och stadsjuksköterska i Simrishamn förklarar härmed ledig att tillträdas den 1 september 1914.

En föreståndarinna och en lärarinna erhålla platser nästa 1 nov. vid Landt-hushållsskolan i Tollarp, Skåne.

UNG, BÄTTRE flicka önskar till 1 sept plats som sällskap och hjälp i familj, eller hos ensam dam.

INACKORDERINGAR

LÅSKAMRAT sökes till hösten till tioårig flicka. Moderlig omvårdnad. Billig inackordering. Ref. gifvas och fordras.

FRU med två små barn önskar inackordering på landet. Fullst. svar med pris sändes under sign.

GOD INACKORDERING erh. i trefligt hem (herrgård) å Smålandska höglandet - 280 m. ö. h. Skogrik och vacker trakt.

För studerande ungdom finnes tillf. till god inack. Centralt för flere af våra bästa läroverk.

Östermalms Sjuk- och Hviloem, 12 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm. Rikst. 97 52. Allm. tel. 97 55.

STUDENTSKA med goda betyg söker plats till hösten som lärarinna i familj. Svar till Ingeborg Sandberg, Maltestorp pr Vollsjö.

UNG FLICKA kunnig i handarbeten önskar mot fritt vivre plats i familj som husmoders hjälp helst omkr. 15 juli.

En skos "livslängd", som ofta är bedrövligt kort, skulle kunna fördubblas eller fler-dubblas, om man blott gjorde sig mödan att ge densamma dess rätta ans och värd.

En skos "livslängd", som ofta är bedrövligt kort, skulle kunna fördubblas eller fler-dubblas, om man blott gjorde sig mödan att ge densamma dess rätta ans och värd.

En skos "livslängd", som ofta är bedrövligt kort, skulle kunna fördubblas eller fler-dubblas, om man blott gjorde sig mödan att ge densamma dess rätta ans och värd.

FRANCAISE, 30 ans, désirerait place au pair dans bonne famille suédoise contre enseignement du français, pour le mois d'août et septembre.

UNG FLICKA med afgångsbetyg från högre elementarläroverk med normal-skolekompetens söker plats för kommande läsår att undervisa barn.

ELEMENTARBILDAD, 20-årig flicka önskar plats att läsa med barn, afven spela med nybörjare.

LÄRARINNA, som genomgått Ateneums småskoleseminarium och innehaft plats i privatskola, önskar plats.

HOS ALDRE DAM eller i familj önskas plats af hushållsven stilla ordentlig flicka, som innehaft utm. platser.

EXAM. BARNSKÖTERS KA önskar plats att sköta spädt barn. Goda rek. Svar till »Pålitlig», Motala p. r.

SEMINARIEBILDAD, undervisningsvan lärarinna af god familj önskar till hösten plats i godt hem att undervisa en el. ett par elever.

I BILDADT, troende hem, där husmor saknas önskas plats (till att börja med över sommarmåna/erna) af bildad, medelålders, sympatisk, musik. dam.

LÄRARINNA, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats för läsåret. Goda betyg. Svar »Barnkär, Tälamod», Sv. Telegrambyrå, Stockholm f. v. b.

Seminariebildad lärarinna med några års undervisningsvana söker för kommande läsår plats i fam. eller skola.

LÄSKAMRAT sökes till hösten till tioårig flicka. Moderlig omvårdnad. Billig inackordering. Ref. gifvas och fordras.

FRU med två små barn önskar inackordering på landet. Fullst. svar med pris sändes under sign.

GOD INACKORDERING erh. i trefligt hem (herrgård) å Smålandska höglandet - 280 m. ö. h. Skogrik och vacker trakt.

För studerande ungdom finnes tillf. till god inack. Centralt för flere af våra bästa läroverk.

Östermalms Sjuk- och Hviloem, 12 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm. Rikst. 97 52. Allm. tel. 97 55.

STUDENTSKA med goda betyg söker plats till hösten som lärarinna i familj. Svar till Ingeborg Sandberg, Maltestorp pr Vollsjö.

UNG FLICKA kunnig i handarbeten önskar mot fritt vivre plats i familj som husmoders hjälp helst omkr. 15 juli.

En skos "livslängd", som ofta är bedrövligt kort, skulle kunna fördubblas eller fler-dubblas, om man blott gjorde sig mödan att ge densamma dess rätta ans och värd.

VINOLIA Tvålar Parfym och Toilett-Artiklar. Vinolia Parfym. Den mest välkomna present man kan gifva en dam, är ett af dessa eleganta etuier.

Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. O.

Turkiska badet, i Malmtoresbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy.

Hvita Korset Rikstel. 17. Örebro. Rikstel. 250. emottager den 1 juli ett begränsadt antal elever, som önska utbildning till goda yrkesbarnsköterskor eller husmodrar.

Syster Elsas Förlossnings- och Hviloem erbjuder vänlig, omsorgsfull omvårdnad samt största trygghet och diskretion för de blifvande mödrar, som af situationen anse sig tvingade söka s. k. »obemärkt» vistelse och nedkomst.

Syster Elsas Barnkrubbor emottager späda och klena barn för rationell omvårdnad under dess späda och ömtåligaste lefnadsstadium. Förfrågningar och anmälningar behandlas under säker sekretess och adresseras till Syster Elsas Hem, Örebro.

Kurser i konservering och vinberedning anordnas vid Adelsnäs Trädgårdsskola under tiden 10-15 aug. och 7-12 sept. 1914 för kvinnliga deltagare. Program på begäran. Anmälningar böra insändas snarast möjligt eller senast den 1 aug. Årvidaberg den 20 juni 1914. Erik Hjelm, Skolans föreståndare.

Fru Alf. Rystedts Husmoderskola, Örebro. Börjar sin 16:e kurs d. 25 aug. 1914. Undervisning i allt som hör till hushållet. Skolan har tillerkänt Guldmedalj och Hederspris för sömnad och konserver. Anmälan bör ske nu. Begär prospekt.

Nobless. Vårda skodonen väl - det lönar sig alltid! En skos "livslängd", som ofta är bedrövligt kort, skulle kunna fördubblas eller fler-dubblas, om man blott gjorde sig mödan att ge densamma dess rätta ans och värd. Efter användning i väta och smuts böra skodonen omedelbart rengöras och ingnidas med ett lämpligt pulsmiddel. Ett sådant av yppersta beskaffenhet är Ahlgrens Skinn- & Läderbalsam "Nobless", som på grund av sin konsistens och sammansättning smörjer lädret och bibehåller dess elasticitet. Som glanspulsmiddel är Nobless oöverträffad, varom envar kan övertyga sig genom att försöksvis laga detsamma i bruk. Dess konsistens medger, att det kan påstrykas ytterst tunn, vadan beläggning av lädret ej behöver ifrågakomma. Nobless tillverkas i flera kulörer men i endast en kvalitet, den högsta.

Gymnastikdirektörsexamen

afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institutet, Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta o. fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik o. Massage.** Ny kurs börjar den 12 sept. Begär prospekt!

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt! Stockholm. Mästernamnelsgatan 70.

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik, meddelas under sommaren. **Dr Köhlberg o. Dir. Segerdahl,** Tegnérgatan 23, Stockholm. Begär prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Vid Professor Unmans Institut börjar d. 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Rysk Fräkenpomada,

fullt oskadligt; storartad effekt, kr. 4.50 + porto (diskret försändning) endast i **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev. 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

ROYAL WINDSOR

Det berömda härstärkande vattnet. Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märkt grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alltför stög. försälj. samt 30 års succés gör. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Mot grått hår!

Härmed meddelas ärade kunder, att det utmärkte och mycket efterfrågade härsvattnet mot grått hår (dessutom det bästa mot mjäll och håråfall) som i 40 år förts endast i **Fanny Gelin's Parfymmagasin,** Malmtorgsgat. 5, hädanefter fås under adress **Firma Fanny Gelin,** Norrviken. Rikst. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

Majorskan Edmanns (Varberg).

Rynktinkturer borttager rynkor; por-maskar, gör hyn klar och skär. **Crème Idéale** gör hyn ren, förhindrar fräknar, och i förening med det förtju-sande **Poudre Idéale** det bästa skydds-medel mot solen. **Champoing** det bästa för hårets skötsel.

Förnämsta Parfymerier.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd **Zivertz' Extrait Vegetal** bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos **Kongl. Hofl. Zivertz' Bttr.,** Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Eksem. Tillförlitligt medel mot grumlig hy, böder, finnar, eksem. Många int. af ansedda o. trovärd. pers. 40-årigt eksem botadt. 3 kr. sats. Diskret. **Fru Ina Göthe, Falun.**

OATINE,

denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppfriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska engelska teinten. Akta **Oatine-Creme** i hvit burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.-. **Oatine-Snow:** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsg. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Besvärande hårväxt borttages bäst genom **Macmillan & Arthurs EPILOTOIRE.** Depôt hos A. W. NORDING, Sthlm. Biblioteksg. 11, Birgerjarlsg. 16, Drottningg. 63.

Köttsoffa

bereder man bäst af **MAGGI'S** Buljong-Tärningar

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla rum. Rum fr. 2 kr. **Frukostar o. Supeer serveras. Birgerjarlsg. 8, Stockholm.** (Röd, grön o. gul spåravn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 39, 195 19.

Uppsala Enskilda Läroverk och Privattgymnasium.

Samskola med förb. klasser, sexklassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimissionsrätt till realskol- och studentexamen samt för flickor, som ej vilja avlägga examen, klass 7 o. 8 med normalskolekompetens; dessutom en seminarieklass med uppgift att utbildna unga kvinnor för hem och familj och särskilt att göra dem skickliga att sköta, handla och undervisa mindre barn i hem, Kindergarten och småskola. I gymnasiets 1:sta ring vinnes inträde utan tentamen av dem, som tagit realskoleexamen med godkända betyg och - utom i matematik - av flickor, som genomgått 8:de klass; flickor från kl. 7 kunna erhålla befrielse från prövning i vissa ämnen efter överenskommelse. Redogörelse och förteckning på inackorderingsföfällen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor o. föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadr. Uppsala.

Josef Liljeblad. Carola Eneroth.

KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA.

Sveriges äldsta, största och mest välkända i sitt slag. Utmärkt väl kvalificerade lärare. Tag kännedom om skolan, son. arbetar på följande FACKAVDELNINGAR:

Allmänna avdelningen, avsedd för allmänbildning.	Förberedande avdelningar till 1) Statens Lantbruksinstitut, 2) Bergsskolans högre avdelning, 3) Tekniska skolor, 4) Skogsskolan.
Handelsavdelningarna, fullständigt modernt handelsinstitut Bankkurs. Övningskontor.	Hushållsavdelning i förening med husmoderskurs, slöjd- och trädgårdsskola.
Tekniska avdelningar för 1) husbyggnad, 2) väg- o. vattenbyggnad, 3) maskin- och elektroteknik.	Slöjdförberedning för kvinnlig slöjd. 1) Allmän- och 2) slöjd-lärarinneavdelning.
Real- och Gymnasialavdelningar. Stor tidsvinst med goda betyg.	Trädgårdsskola för kvinnor. Fullständig praktisk och teoretisk trädgårdskurs.
Juridiskt seminarium och polis-skola för utbildande av lämsmän, polismän och för juridisk allmänbildning.	OBS! Även vär- och sommarkurser i vissa avdelningar. Skolan medverkar till platser. Inträdestider, se prospekt, som sändes mot dubbelt porto.
Lantbruksavdelningarna: 1) Lantmannaskola av B-typ, 2) Högre för vidare utbildning, 3) Kontrollassistentkurs.	NILS SCHENKE, Rektor.

Maltestorps Helpension för flickor

börjar sitt tionde läsår den 7 september 1914. **Elementarskola. Trädgårdsskola. Hushållskurs. Fortsättningsskola** omfattande, vid sidan om den teoretiska undervisningen valfria kurser i sömnad (linnesöm, klädsöm, broderier), vävning, knypping, porslinsmålning, läderplastik och papparbeten. För hushållskursen utgår anmälningstiden d. 1 juni. Undervisning meddelas i musik. **Franska eller engelska äro obligatoriska talspråk.** Infödd fransk, engelsk och tysk lärarinna. Elevantalet begränsat. Prospekt på begäran.

Elsa Dyrssen. Adr.: Maltestorp, Särö.

Elsa Philips Husmodersskola,

Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A), börjar ny termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1914. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker o. kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushålls ekonomi m. m. **Olika kurser,** äfven särskilda konserveringskurser. Exam. lärarinor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran. **ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 25, 3 tr. Tel. Ö. 13 10.**

Nya Hushållsskolan,

Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm, hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela **bildade flickor** undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt **förestä** egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i **Födoämneslära** och Hälsovårdslära.

Skolan har varit besökt af **tre tusen fjorton (3,014)** elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4 1/2 månader. Elever mottagas äfven på kortare tid. Ny kurs börjar den 1 nästkommande augusti. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af

Fröken Berta Erlandsson, 19 Västra Trädgårdsgatan, Stockholm.

Prenumerera på Barngarderoben!

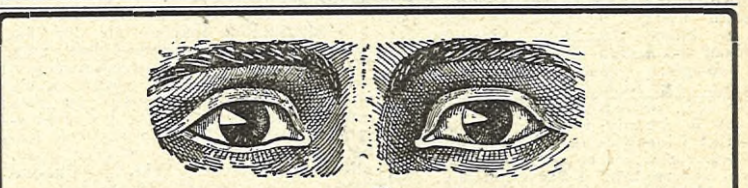
DAMER! "ZICKER" KOMMER!

Undertecknade, för hvilka kjol- och blus-hällaren "Zicker" blifvit demonstrerad, anse uppfinnningen vara både enkel, praktisk och bekväm, och kommer den därigenom att uppfylla sitt ändamål. **Stockholm den 21 april 1914.**

Hildegard Johansson. Gertrud Schob. Kjoltillskärerska. Blustillskärerska.
Hugo Bengtson. Confektionär.

Zicker är en ny patenterad uppfinnning, afsedd att ersätta de blus- och kjölför-därfvande nålarna. Zicker är ytterst enkel och praktisk och fyller ett länge känt behof. Hvarje dam som är mån om sin klädsel och vill spara utgifter, bör använda Zicker. Zicker är billig.

Zicker kommer att försäljas i alla välortade damkonfektions- och sybehörs-affärer. **Tillverkare: ZICKER-KOMPANIET, Linköping.**

MAZETTIS ÖGON-CACAO

pr hektopaket 45 öre, **delikat - kraftig - hälsosam.** Högsta näringsvärde! Lämnar ingen bottensats!

MAZETTIS SPIS-CHOKOLADER

med eller utan mjölk **särdeles fina och välsmakande.**

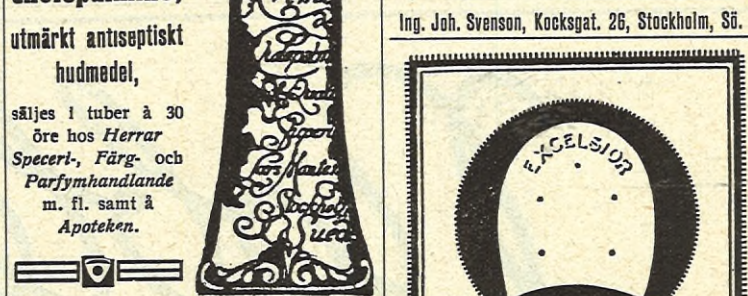
55 Kungsgatan	Almedahls Försäljnings-Magasin,	55 Kungsgatan
Kontoret 21 66. GÖTEBORG. Butiken 11 31.		
Damast- och Drällduktyger. Lakanslärf. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.	Rikhaltigt urval af Linne- och Bomullsartiklar.	Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.
Levererar fullständiga Linneuppsättningar för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Angbåtar och Privathem samt Brudutstyrlar.		

Södra K. F. U. K:s Husmoders- och Tjänarinneskola, Östgötagatan 24 B, Stockholm, börjar sin höstkurs d. 15 aug. 1914. Grundlig och praktisk undervisning i alla de sysslor, som fordras af en dugande husmoder och tjänarinna, såsom uppköp af matvaror, enklare och finare matlagning, bakning, beredning af charkuterivaror, syltning och konservering, dukning, servering, tvätt, strykning, mangling och sömnad. Två frielever från Stockholm emottagas. Kortare konserveringskurser i höst. Riks Söder 12. A. T. 310 01. Prospekt mot porto.

Ingeniör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee

för Maskin- och Elektro-Ingeniörer, Byggnadsingeniörer, Landtmätare och Arkitekter. - (Järnbetongbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.

Crème de Cholepalmine, utmärkt antiseptiskt hudmedel, säljes i tuber à 30 öre hos **Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.**

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhalliga variationer. Begär prisk. **Tidaholms Bruk, Tidaholm.** Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästernamuelsg. 38 STOCKHOLM.

Billiga automobil. Små lätta automobil-er 7-15, 16 o. 22 hkr. Idealbil för sportälskande damer o. ungdom. Begär prislista.

Ing. Joh. Svenson, Kocksgat. 26, Stockholm, Sö.

EXCELSIOR är den yppersta **GUMMIKLACKEN**

Idun utgifves denna vecka i A och B.